

Domoljub

v Ljubljani 3. aprila 1940

Leto 53 Štev. 14

Kmečki posli

Oni dan srečam na ljubljanskih ulicah starega znanca, ki mi kar na lepem začne pripovedovati, da je imel razgovor, ki ga je spravil v nevoljo. »Pomislite,« mi pripoveduje, »sredi ulice me ustavita dva mlada človeka, trdna ko drena, in me prosita za dar. Vprašam ju, kako to, da prosita, mlada in zdrava kakor sta. Pa mi odgovorita, da sta sedaj brez posla, ko ni več snega po ljubljanskih ulicah. Živa pa vendar ne moreta pod semijo. Dokler je bil sneg, sta si pošteno služila kruh, sedaj sta reveža. Tisti hip sem se domislil, je nadaljeval znanec, da že številko za številko berem v »Domoljubu« med inserati vsaj 12 do 15 oglasov, v katerih iščejo kmečki gospodarji hlapce, ki so jih pripravili dobro plačati, pa jih očitno ne morejo dobiti; sicer bi ne trtili denarja za oglase v časopisu. Rečem jima: »V Domoljubu berem vsak teden oglase, ki iščejo posle za na kmetije. Pojdita z menoj na upravo, pa se bo dobila služba za oba.« Kakor bi ju nekaj pičilo, ata se zaničljivo namrdnita in mi obrnita hrbet.

»Ali niso značilni inserati v časopisih, s katerimi kmečki gospodarji iščejo posle? Veš, kaj to pomeni? Da že marsikje zemlje nima kdo več obdelovati... Kam bo to prišlo! Kamor koli pa stopiš, se zadeneš ob brezposelnika.«

»Vse to je res. Ali si se pa kdaj že resno vprašal, zakaj je tako?« sem vrtal v svojega znanca; »nobena stvar na svetu ni kar tako. Vse ima svoje vzroke.«

In mi je začel razlagati. Njegove misli so tako pomembne za naše dni, da jih moram v glavnih potezih povedati. »Domoljubovim« bralcem, predvsem kmečkim, čeprav niso niti povsem izvirne niti nove. So pa izredno važne.

Urediti treba socialne razmere

Zakaj beg z dežela? Po mišljenju mojega prijatelja sta zlasti dva vzroka za to škodljivo in nevarno dejstvo.

Prvi vzrok je snovnega značaja, tiče se torej materialne strani. Če ostane kmečki fant ali dekle na kmetih za hlapca ali dekle oz. kmečkega delavca, ali pa na rodnem domu za strica ali teto, je misel na njegovo starost in onemoglost kakor pogled v neprodno megljo. Ako je v kateri koli drugi delavni pagoli zaposlen, četudi recimo kot zidaraki nogli zaposlen, četudi recimo kot zidaraki strežnik ali pometar na cesti, ima črno na belem, da ima neke pravice, če zbolli; da bo dobil po takem in takem času nekaj na stare dni, če drugega ne, vsaj mesto v kakšnem zavetišču. Saj mesta in fabriški kraji skrbijo za starost takih ljudi.

Druga je na kmetih. Tu nima nič, kakor prostovoljno dobroto nesmiljenih art, ki je

grenka... Nič ni urejeno za bolezen, nič za starost. Kdo bi se ne bal, kaj bo? Reče kdo: Saj tudi do sedaj ni bilo, pa smo vendar imeli dovolj hlapcev in dekel in delavcev. Ne pomislite pa, da so se na kmetih večidel v tem oziru razmere zelo spremenile. Časi, ko sta se hlapec in dekla pri hiši postarala in umrla kot člana družine, so minili. Težko jih bo priključiti našaj. Samo en izhod je mogoč: socialno zavarovanje. O teh stvareh že nekaj časa pišemo; pisal je o njih že veliko naš Evangelisti Krek, zato niso nič novega, samo to je, da so danes desetkrat bolj pereče kakor za Krekove dobe.

Gotovo je, da je dandanes marsikje naša kmečka zemlja slabo obdelana ali pa celo neobdelana, ker je nima kdo — po mestih in trgih, po industrijskih krajih in celo po deželi se pa klatijo množice brezposelnih. Ali ni to nevaren pojav? Rešujemo brezposelnost z javnimi deli, toda zgodi se, kakor bi vsako tako delo rodilo nova krčila brezposelnih... Kakor bi v morje vodo nosil.

Kaj je treba napraviti, da se ta hudournik zajezi?

Zavarovanje

Brezpogojno se mora urediti preskrba kmečkih hlapcev, dekel in delavcev za bolezen in starost. Ni treba, da bi imel Bog zna koliko. Ali nekaj gotovega mora biti. Brez tega ni izhoda iz sedanje zagate. Tudi ne gre, da bi za tako zavarovanje plačevala vrage, da bi se »javna« oblast. To ne gre! Sam naj plačuje, dokler je mlad in lahko dela, namreč da izdaja sicer težko prislužen denar za pijačo, za brezpotrebne cunj in drugo. Ni dolgo tega, ko je mojemu prijatelju nekdo pravil, da imajo na njegovem kmečkem domu hlapca, ki ima elegantne čevlje, po najnovejši modi krojen klobuk in obleko, ki jo je parkrat vrnil krojaču v bližnjem mestu, češ da mu ne stoji dobro. Celo o izredno finih

srajcah je pripovedoval. Ljubi moj, to je narobe svet! Sedaj za nepotrebne stvari, za starost nič. Ali bi ne bilo prav, da bi vsak mesec moral nekaj plačati za svoje zavarovanje? Ali bi ne bilo dalje prav, če bi naš zavodi, ki se bavijo z različnimi zavarovanji, s svojimi zavarovalskimi računi posvetili v tole temo in izdelali načrte za rešitev vprašanja, ki je vsak dan bolj nevarno?

Zavetišča

Se na eno misel je prišel moj znanec, ko je razgledal vprašanje materialne zaščite kmečkih poslov. Na občinska zavetišča. Niso mišljene hiralnice, ampak nekaki občinski domovi za onemogle, kjer bi našli kmečki posli skromen, a prijeten dom, v katerem bi ne bili na star dan nikomur napoti. Priti na občino je trpko in človeka nevredno. Od hiše do hiše — ne, tega mora biti konec! Ali ste že kdaj mislili na občinska zavetišča, možje odborniki naših kmečkih občin, ki vam trda prede, ker ne morete dobiti poslov?

Rekli boste: Kaj bočemo misliti na to — evenka ni! Pomislite: Ali preskrba občinskih revežev nič ne stane? Le racunajte! In če ena sama občina ne smore, bosta zmogli dva ali tri skupaj. Marikaj se zmore, če je razumevanje in dobra volja. Hodiš po deželi in občuduješ nova ljudskočloveška poslopja, pa se ti za hip zabudi misel: baharijal! Če je šlo za te palače, bo šlo tudi še za kaj drugega.

Zavedimo se vendar, dokler je še čas, da je vprašanje življenjske prekrbe kmečkih poslov in delavcev izredno važno, ker na njem stoni v znatni meri bodočnost naših kmetij. Na kmetijah pa stoni moč kmečkega stanu, na tem stanu moč naroda in države. Ves narod je prizadet — ves narod bi moral začeti z adrayljenjem te rane.

O drugem vzroku bega z dežele bomo spregovorili v prihodnji številki. Ta vzrok je notranjega, duhovnega značaja in je vsaj toliko — če ne bolj — važen od prvega.

Odkod zdravila

S strahom smo brali — če smo seveda sploh brali — kakšna usodopolna ugotovitev je bila podana na letošnjem banovinskem posvetovanju: Bela kuga grozi uničiti naš narod in še mnoge druge narode, še večje in številnejše. Gospod ban je povedal, da je bela kuga deloma moralna, deloma socialna bolezen naših dni. To se pravi, da je najprej bela kuga bolezen, ki jo je zakrivilo današnje krivično urejeno stanje vse človeške družbe. Med današnjo človeško družbo vidimo deloma nakopičenega preveč bogastva, bodisi v

rokah posameznikov ali pa v rokah raznih družabnih podjetij, deloma srečujemo kar čede kupe ubožstva in siromaštva. Bogastvo a strahom gleda, kdaj se bo začel rušiti njegov kup, ubožstvo pa še bolj s strahom gleda v temne dneve bližnje in najbližje bodočnosti.

Gotovo je, da mora vsak človek živeti. In ne samo on, ampak cela njegova družina mora imeti zadostni aredstev za dostojno preživljanje in ohranjanje človeškega rodu. Vi

(Nadaljevanje na 2. strani)

dimo danes, kako delavstvo gara in se trudi, da polni v krasni dobički nemasne blagajne tistih, katerim se je sreča nasmešila skozi stipe okna; če pa ubogi izgnani trpi preči svojega podjetnika za večjo plačo, pa dobi v odgovor pomilovalen posmeh in nemakrat se pikro opazuje: »Zakaj si se pa otenil? Mi plačujemo tvoje dele, ni nam pa mar tvoja družina. Tako vedno lačni kapitalizem kopije grobove neštetim družinam, recimo naravnost neštevili rojenim in nerojenim otrokom. Brezsrčnost kapitala je v premočnih primerih koreninske bole kuge.

Na drugi strani se vidi, da komunizem in boče celiti rane kapitalizma. Žal da je komunizem slab zdravnik. Tudi komunizem ne stavi in pritiska, izsesava in izmaga življenje in kri zdravega naroda. Vsaj v dejanju dosega, da ni še nikoli pokazal, da ima srce za ljudstvo in za blago naroda. Tudi njegov bog je kapital, katerega so deležni samo bližje stojajo, množica pa čaka in trka in prosi naj-potrebnejšega kruha in še tega vselej ne dobi. Tudi brezsrčnost komunizma kopije grobove neštetim družinam, ki se v svoji slepoti pehajo za zmagovalje komunizma na vsej zemlji.

Kakor beli dan je jasno, da kapitalizem in komunizem človeške družbe ne bosta ne rešila, ne odpravila. Obema so otroci nepotrebno breme, katerega se je treba iznebiti in odkriti, ne pa ga gojiti in vzgajati. Ali ne gledamo iz dneva v dan, kako imajo ravno družine s sijajnimi dohodki komaj po enega, komaj po dva otroka?!

Nekateri prihajajo na dan s predlogom, češ država se mora zavzeti za družine, ki so z otroci obilno obdarovane. Država mora nuditi takim družinam izdatnejšo podporo. Zakaj bi je ne nudila, saj ima edino država tudi korist od s številnim zarodom obdarovanih družin. Ni napačna ta misel. Država naj bi dajala številnim družinam ali podporo v denarju ali naj bi družinam, ki imajo večje število otrok, znižala davke, ali naj bi skrbele, da bi očetje takih družin imeli prednost pri podelitvi boljše plačane službe; možnosti je veliko! Nikdar naj bi očetje takih družin od nikogar ne slišali slišati očika: »Zakaj si se pa otenil? Zakaj pa imaš toliko otrok?«

Podpora v denarju! Nekaj je to, ali veliko? Premalo. Zadejnim očetem tudi take podpore ne bodo rodile. Imamo ugled na družin, ki imajo njih očetje sijajno premoženje in dobre službe, nekateri ne vedo, kam z denarjem, otrok pa nimajo, ker jih ne-čeje imeti. Napačno bi pa ne bilo premožne družine brez otrok primerno obdavčiti. Zakaj če imajo ti ljudje denar za potratno luksuzno življenje, naj ga imajo pa še za fond, iz katerega bi se podpirale revnejše z otroci obdarovane družine. Če se radi udobnosti la-gejnega življenja branijo otroškega blago-slava, naj pa vsaj s skromnimi predati po-magajo revnejšim družinam prenašati peso življenja. Vse to bi bilo potrebno in tudi hvalje vredno.

Zadostovalo pa ne bo. Treba bo na vsak način ne samo naš narod, vse narode bo treba versko dvigniti, da bodo v otrocih gledali dar božji, ne pa težko in nepotrebno breme življenja. Kdaj se bodo moderne matere približale milijenu in naziraju poganke rimljanske matere Kornelije, hčere iz spod-vine punskih vojska znanega zmagovalca Scipiona, ki je na vprašanje bogate Kampanke, kje so njeni biseri in njene dragotine, s po-nosom pokazala na svoja dva sinova, Tiberija

Naše vseučilišče se izpopolnjuje

V novih dvanaestih je poleg drugih zelo važnih zadev tudi ena, ki se prav posebno tiče slovenskega naroda v celoti. Od svoje ustanovitve pred 90 leti pa do danes slovenska univerza ni popolna, ker ji manjka popolna medicinska fakulteta. Ta je imela doslej le 4 semestre, nakar so mladi slovenski medicini morali na druge univerze nadaljevati svoje študije.

To je bila velika hiba ustanove same, bila pa je tudi boleča rana vse slovenske javnosti, ki je v tem upravičeno videla omalovaževanje najvišjega slovenskega kulturnega zvođa, kar je žalilo naš slovenski narodni ponos, na drugi strani pa je bilo v škodo našemu kulturnemu prizadevanju.

V novih dvanaestih pa je določba, da se ljubljanska medicinska fakulteta razširi na 6 semestrov ter s tem izdatno približa svoji popolnosti. S tem slovenska medicinska fakulteta nikakor še ni popolna, vendar je izdatno

izpopolnjena. To je zdaj velik korak do popolne fakultete, medtem ko smo doslej morali marsikaj sniti, da medicinska fakulteta ljubljani sploh ni potrebna.

Ja v veliko zadovoljenje nam je, da je bil storjen ta velik korak k spopolnitvi slovenske medicinske fakultete ravno v času, ko je v vladi naša stranka. Slovensko politično vodstvo je od vseh početkov do danes ves čas jalo v svojem delovanju jasnih dokazov, kako pri srcu mu je slovenska univerza v Ljubljani. Lahko rečemo, da se za slovensko univerzo sploh nobena druga stranka, kadar je bila na vladi, ni zanimala, marveč je bilo vse, kar slovenska univerza danes ima, delo naših moč, kadar so bili na vladi.

Slovensko politično vodstvo je s tem pokazalo, kako bedno je na straži za slovenske kulturne zadeve, katere vključujejo vsi naši razmeram vztrajno podpira ter neguje. Slovenski narod bo to znal pravilno ceniti.

Žalostne litanije

Onim, ki ne čutijo nikake potrebe dela za treznost, naj preberejo sledeče naslove raznih poročil v naših dnevnikih o zločinih, storjenih v pijanosti:

Prokletstvo alkohola.
Žrtev pijanosti in alkohola.
Težko posledice pretepa v gostilni.
Na obletnico, ko je zaklal tovarila.
Uboj v Podgorici pri Černuščah.
Izlet s smrtnim izidom.
Dva žalostna slučajja.
Posledice martinovanja na Dolenjskem.
Žalostno poglavlje o nožu.
Strel v silobranu.
Z lovsko puško streljal v gostilni.
Smrt zaradi 4 dinarjev.
Krvavi bankovski izgredi.
Ustrelil tovariša.
Smrt zaradi zastrupljenja z alkoholom.
Krvav fantovski pretep.

in Gaja, češ: »To so moji biseri, to so moje dragotine!«

Takih mater, nepoganskih po mišljenju in življenju, pač pa katoliških po govorjenju in po delovanju si v boju zoper belo smrt želimo in si jih moramo spet vzgojiti, zakaj v boju zoper omejevanje rojstev bo le vera govorila glavno besedo. Kjer vere ne bo, vse podpore in vsa znižanja davkov ne bodo nič koristila.

Ne čakajmo pa, da bi bila poganska mati močnejša v svojih besedah in dejanjih, kakor pa naj bi bila katoliške matere! In to ne samo po hernih bajtah in nizkih delavskih hišicah, ampak tudi v palačah milijonarjev. Dokler pa bela kuga ne bo ponehala, pa nehalno govoriti o ljubezni do domovine. Zakaj ljubezen do domovine ne obstoji v milijonih, ne v zakladih, ne v tovarnah in ne v kasarnah, pač pa v živah...

a Čimžnik. Da preiskrmo za nedeljsko popoldnevo dobro in poceni čtivo, smo vvedli kul-portalo nedeljskega »Slovenca«, ki se prodaja pred cerkveno popoldnevo po 2 din. — Prosvetno društvo bo uprizarilo v nedeljo, 7. aprila, popoldnevo igrv v devetih slikah »Ben Hur«, ki je povzeta iz istoimenskega romana ter se godi ob Kristusovem času. Ta lepa igra bo gotovo vse zelo zanimala.

Vročekrvi junaki noša.

Hud pretep.

Pretep na šentpeterskem mostu.

Fantovski pokolj v plajskem okraju.

Žalostna posledica voharjenja: smrt.

Sin ubil očeta.

Pretep pri izgnjekuhl.

Uboj za ubojem (iz Maribora).

'Alkohol tirja svoje žrtve.

'Alkohol — napadalec.

Z nožem v prsi.

Za stavo v smrt: Kdo bo izpil več izgnj.

Uboj v pijanosti.

Na razvalinah življenja.

Z nožem v srce.

'Alkohol in njegove žrtve.

Oskrunjeni božični prazniki.

Smrten strel v Stojneih.

Junaki noša zopet na poboju.

Mati in sin ubila pijanca.

Oče morilec lastnega otroka.

Sinova ubila očeta.

Vino — noži — bolnišnica.

Fantje, ali vas res nič ni sram?

Več ko 18 milijonov po grlu v Mariboru.

Zeno zabodel v prsi, sina v trebuh.

Podivjanci oblegali in razbili gostilno.

'Alkohol zakrivil smrt.

Moč in pijanost.

Blizu 4 milijone v dim — Novo mesto.

Ljubljana izdala 60 milijonov za alkohol.

Zločin in alkohol. Žalostna bilanca pre-

tepoz in pobojev samo v enem okraju. Kje je pomoč?

Litanije bi se lahko nadaljevale — skoro brez konca in kraja. A menda je tega dosti.

Prešnja

Podpisani prosim, da se mi takoj sporoči, če se morda kdo izmed bivših vojškov 27. domobranskega pešpolka še spominja Materež Avster, doma iz Gorenjskega jezera, polta Stari trg pri Ložu. Imenovan Materež Avster se je udeležil omejevanja pri Solkanu in se je od meseca oktobra 1916 za njim izgubila vsaka sled. Če se ga morda kdo izmed bivših vojškov spominja in morda tudi ve, kaj se je s njim zgodilo, naj blagovoljno pravi nagradi sporočiti na naslov Matja Avster, Gorenjske jezera 28, polta Stari trg pri Ložu.

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Z redom nemškega orla I. stopnje je odlikoval Hitler našega ministrskega predsednika Dragišo Cvetkoviča.

o Za banskega inšpektorja je postavljen Alojzij Zitnik, profesor na klasični gimnaziji v Ljubljani.

DOMAČE NOVICE

d Konec starih 20 dinarskih kovancev. Opozarjajo se prizadete osebe, da preneha biti po odloku finančnega ministra srebrni denar v kovancih po 20 din zakonito plačilno sredstvo dne 30. aprila letos. Pozivajo se imetelji tega denarja, da ga v lastno korist v najkrajšem času zamenjajo pri blagajnah Narodne banke ali pa pri državnih finančnih ustanovah.

d Preračun za srbsko pravoslavno cerkev znaša 135.000.000 din.

d Pokojninsko zavarovanje trgovskih pomočnikov je zdaj uvedeno s posebno uredbo, ki jo je bil te dni podpisal socialni minister. Trgovski pomočniki so se za to svoje starostno zavarovanje borili celih 30 let. Zavarovanje začne delovati dne 1. junija letošnjega leta. S to uredbo je po dolgih desetletjih poravnana krivica, ki se je godila trgovskim pomočnikom, ki niso doslej bili deležni pokojninskega zavarovanja, kakršnega imajo drugi zasebni nameščenci. Tudi po novi uredbi bodo nekateri pomočniki še ostali zunaj Pokojninskega zavoda, vendar je zanje veljavno zavarovanje pri OUZD.

d Cena navzgor — kaj pa plače? K zvišanim cenam klavne živine so se pridružile v Ljubljani tudi na deželi cene mesa in sicer na sledeči način: goveje meso I. vrste zadnji del 16, sprednji del 14 din; prašičje meso sve-

že (kare) 22, vratina 20, slanina sveža, salo tujih prašičev 20, domačih 18, telečje meso stegno 18, pleče, hrbet 18, vrat in prsa pa 14 din za kg. Te cene je kr. banska uprava dravske banovine na prošnjo ljubljanskih mesarjev odobrila.

d Marsikateremu našemu bralec morebiti še ni znano, da je tvrdka F. I. Goričar danes ena največjih manufakturnih trgovin v Ljubljani ter tudi v cenah najbolj solidna. Ima poleg svoje glavne trgovine na Sv. Petra cesti 29 še dve podružnici v neposredni bližini. Prodaja ima urejeno tako, da ima v svoji glavni trgovini specialno izbiro vseh vrst za moška in damska oblačila od najcenejše do najfinejših vrst, izgotovljeno obleko in živalnico za naročila po meri. V svoji podružnici na nasprotni strani pa ima specialni oddelk za nevestine opreme, to je posteljno perilo, vseh vrst klotaste in svilene odeje, zastore za okna, preproge, pregrinjala, gradine, morsko travo, žimo, perje in puh. V svoji podružnici za Ljubljano (tam, kjer je jeseni krompirjev trg) pa ima malo trgovino za najcenejše oblačilno blago in ostanke, ter navadno delavno blago, tako da se za mali denar lahko obleče vsak, kdor ni tako natančen v izbiri. — Tvrdka F. I. Goričar ne slovi samo zaradi dobrega blaga in solidnih cen, temveč tudi zaradi okusnih vzorcev in lepih barv posebno v šofih in drugih blagovih za obleke, zato ljudje od blizu in daleč radi posejajo njeno trgovino.

d 4 milijone dinarjev je dovolila belgrajska vlada za poplavljenе kraje.

d Trboveljska premogokopna družba je pristala na to, da se s 1. marcem zvišajo mezde za nadaljnjih 7,5%.

d Krompirjev semenj v Ljubljani. Na ljubljanskem Sv. Petra nasipu je bil te dni letos prvič velik krompirjev semenj. Kmetje

Proti prehladu
lahko vzamete 1-2
ASPIRIN
tablete
M drugo zdravilo po imenu Aspirin. Nemško edino in samostojno Aspirin.

iz raznih krajev, tako od izhanske strani, daljnih dolenskih krajev, od Krke, iz raznih gorenjskih vasi so že zgodaj jutraj pripeljali mnogo voz krompirja, pozneje so vozovi, 85 po številu, popolnoma zasedli prôtôr od Zmajskega mostu tja do Fajmoštrove gostilne. Nekateri veliki vozovi so imeli do 20 vred, tehtajočih po 50 kg in še več. Kmetje so vztrajali pri cenah, kakor so bile pred veliko nočjo. Nekoliko so tu in tam popustili. Pred velikonočnimi prazniki so mnogi zahtevali celo 3 din za kg na debelo, drugače pa po 2,50 din za kg. Na sejmu so bile cene semenskemu krompirju od 2,25 do 2,50 din. Nekateri so popustili na 2,10 din za kg. Mnogi okoliški kmetje so nakupili semenski krompir, mešani pa so se skušali založiti z novimi zalogami, kajti mnogim je krompir zmrazil zaradi prehudega mraza. Trije vozovi so stali na trgu še pozno popoldne.

d Priljubljene binokotno romanje: Trsat-Rab; Split-Hvar — najlepši majniški izlet po morju! Pridružite se romarjem iz vse Slovenije! Polovična voznina! Navodila brezplačno. — Tekmovalci plačajo 22 din! Načrt tekmovalca 3 din (pošljite znanke). Prijave naslovite: »Po božjem svetlu, Ljubljana.

d Ceste Kranj-Britof bodo asfaltirali. Na predlog gradbenega ministra dr. Kreka je ministrski svet odobril licitacijo za asfaltiranje državne ceste Kranj-Britof. Kot najnižji ponudnik je prevzelo delo podjetje »Slograd« iz Ljubljane za 1.309.580 din.

d Po pogosti nasečnosti morejo žene 2 dnevno redno uporabo pol kozarca naravnega »Franz-Josefove« grenke vode zaužiti na tešče, s lahkoto doseči izpraznjenje črev in urejeno delovanje želodca. »Franz-Josefova« voda je davno preizkušena, najtopleje priporočena in se dobiva povsod.

Opt. reg. B. be. 3474/35.

d Smrtne žarke je iznašel. Zagrebški list »Novosti« objavlja članek s sliko tehnika Migi in ki trdi, da je po petletnem študiju dosegel, da se lahko pošiljajo električni valovi.

Dom onemoglih v Stanežicah pri Št. Vidu

Prav za štiriletnico svoje izvolitve je občinski odbor občine St. Vid nad Ljubljano s slovesno blagoslovitvijo novega doma onemoglih dal občini zavod, čigar zgraditev vsi občani prav gotovo pozdravljajo. V nedeljo ob pol 12 je bila slovesna blagoslovitev in župan Karel Erjavec je v svojem govoru povedal, kako je občina kupila od posestnika in tovarnarja Zaletele leta 1938 hišo in posestvo v Stanežicah za 216.000 din. Občina je imela srečo, da je za tako nizko kupnino dobila lepo posestvo. S previdnim gospodarjem pa se ji je posrečilo pregraditi glavno stavbo za 270.000 din in to samo iz prihrankov občinskega proračuna, tako da je iz nje nastal res sodoben dom onemoglih. Župan se je zahvalil, posebno g. banu dr. M. Natlačenju, ki je dovolil tudi 10.000 din podpore za opremo doma, posebej pa še župniku in dekanu g. Valent. Zabretu, stavbeniku Habjanu Hilariju in kamnoseku šentvriškemu rojaku Kunovarju, ki je brezplačno napravil lepo spominsko ploščo za vežo doma. Okrajni načelnik g. Maršič je za tem čestital občini, ki je zgradila dom, kakršnega nima doslej

nobena občina v okraju. Dekan g. Zabret pa je v lepem govoru razložil naloge doma onemoglih in pomen cerkvenih blagoslovitvenih obredov, ki naj priključijo na zgradbo božjega blagoslova. Za tem je g. dekan opravil blagoslovitvene obrede, na kar so si šentvidčani, ki so k slovesnosti prihiteli v velikem številu, ogledali novi dom. Dom je res lepo zgrajen, tako da je, kakor so nekateri dejali, primeren kar za isetovščice. V pritličju ima veliko kuhinjo s shrambo, jedilno, sobo za zdravniške preglede, stanovanje upravnika, pisarno in dve sobi za onemogle. Ne manjkajo niti ločena stranišča in ločene kopalnice. V prvem nadstropju so same stanovanjske sobe in lična kapela, katero je začasno opremila na svoje stroške ga. Zaleteleva. Vsega skupaj bo imel dom prostora za 30 stanovalcev. Oprema je zelo lična, cenena in primerna za čiščenje, sobe pa so prav prijazne in ljubke. Še ta teden bo dobil dom prve stanovalce, do konca tedna pa jih bo že šest. Občina zasluži za lepo delo vse priznanje.

Gremo k poroki

Morebiti ste že slišali besedo, da se pravi zakoni sklepajo v nebesih. Vedno in zanesljivo znamenje takega v nebesih sklenjenega in blagoslovljenega zakona je tudi vsem vernikom poroka, ki je sklenjena v cerkvi pred duhovnikom in pred pričami. To je sklenjanje sakramenta sv. zakona v smislu sv. Cerkve. Imejmo do tega sakramenta vselej svoje spoštovanje. Ne samo ženin in učenosti, vi, ki so možje, naj se zavedajo njegove svetlosti. To naj ne uho povem vsem tistim, ki hočejo k porokam svojo radovednost past, ženina in nevesto obsojati in presojeti: Zakonu sv. Cerkve več svetlosti in spoštovanja! Graja zasluži vsak katoličan, ki se poroči v cerkvi sramuje in zakon sklepa pred civilno gosposko ali celo radi tega zapušča sv. Cerkve, prestopa v druge veroizpovedi samo zato, da mu ni treba skleniti poroke po lepem sakramentalnem obredu sv. katoliške Cerkve.

sdruljen skupaj s trupom, v določeni smeri na neomejeno daljavo. Ti žarki imajo moč, da prodirajo skozi steklo, les, žid, zemljo in beton. Ne morejo pa prodirati skozi železo in jeklo. Zarki delujejo na ta način, da se s trupom, ki uničuje vsak organizem, pošiljajo v določeni smeri in nadajujejo svojo pot tudi če po doseženem cilju. Ta svoj izum je preizkusil na kuncih pa tudi na ljudeh s plinom solzavcem. Boroevič hoče po časopisih opozoriti prizadele stranke na svoj izum.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josefa« vode.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Dvanajstine za april, maj, junij in julij sprejete. Proračunske dvanajstine za te mesece znašajo okrog 5 milijard din. V tem znesku so višeti tudi krediti za posle, ki so se že prenesli na banovino Hrvatske. Zato se bodo pri izvrševanju proračunskih dvanajstin ti krediti lučili ter uporabili za namene, za katere so bili določeni. Obenem s proračunskimi dvanajstinami je ministrski svet sprejel tudi uredbo, v kateri so posebne določbe za izvrševanje proračuna. Ta uredba je dejansko finančni zakon v pravnem pomenu besede, ker ne vsebuje nobenih drugih pooblastil razen tistih, ki se strogo nanašajo na samo izvrševanje proračuna. V teh dvanajstinah je za Slovenijo zelo važna postavka, ki določa kredite za ustanovitev petega in šestega semestra na medicinski fakulteti v Ljubljani. V zvezi z odobritvijo teh kreditov je ministrski svet sklenil, da s posebno uredbo črta znani § 51. zakona o univerzah, ki je omejeval medicinsko fakulteto v Ljubljani samo na štiri semestre. V proračunu je nadalje tudi pooblastilo, da smejo slovenske občine zadržati še nadalje trošarinske postavke za alkohol, kakor tudi, Ministrstvo za kmetijstvo ima v proračunu nadalje pooblastilo za izplačilo zneska 1.800.000 dinarjev dravski banovini za državno žrebčarno v Poučevah.

VINA Vam nudi Cenirama
vinarna ljubljana
v svoji posodi najugodnejše

O nalogah malih narodov

»Koroški Slovenec razpravlja o nalogah malih narodov in pravi med drugim:

»Mali narodi utešijo svojo voljo do življenja v verskem in kulturnem področju, tod so zanje pripravljena bogastva in zakladi, tod je njihova sila in krepost.

Male narode povezujejo notranje vezi. Pred njimi je razgrnjena vsa divnost in lepota njihove domovine, sledili so sledovom svoje narodne zavesti do zadnjih globin, narodno zavednost doživljajo kot živ kos velike zapovedi ljubezni do bližnjega, pred njimi je razprostrta bolest in sreča vsega malega ljudstva. Ciani malega naroda se medsebojno poznajo in cenijo, stanovci so ožje medsebojno

povezani, krajša je pot njihovih voditeljev do množice in vsake zamore svoje talce in skrbni predložiti neposredno odgovornost in poklicanost. Iz tega sledi, da večje vrste malega naroda močna, nezmagljiva disciplina in da je narodna prebujenost očitno večja in silnejša nego pri velikih, težko preglednih ljudstvih.

...Tudi se mali narodi, lažje kot veliki, posvetijo važni nalogi notranjega čiščenja, plemenitenja, okrepitve. Značaj malega naroda se čisti, njegova kultura globi, njegova vernost postaja vedno globlja in iskrenjša, njegov svetovni razgled vedno stvarnejši in vedno bližje resnici.

Nesreče

n Poplava v Vojvodini je vedno večja. Reke neprestano naraščajo in poplavljujejo plodno zemljo. Prometni minister Beslic si je nekaj poplavljenih krajev že ogledal in odredil potrebna dela, da bi se zaščitili razni nasipi in varnostne naprave, da poplave ne bi bile še hujske. Mnoge ceste so pod vodo, tako na primer cesta od Beograda do Obrenovca, katero je voda poplavlja meter visoko. Hudo je tudi v Vukovaru, kjer je voda zalila že nad dve sto hiš, pa reka Donava še naprej narašča.

n Še nekaj o železniški nesreči pri Ozlju. Obna potapljača, Stefančič in Rakič, ki sta bila poklicana na kraj nesreče, da preiščeta dno reke Kolpe, sta se ponovno spustila v vodo. Našla sta na dnu reke več čevljev in drugih reči. Nista pa mogla najti nobenega trupla, ker so vsa trupla bržkone zasuta z več tonami peska in kamenja. Potrebno bi bilo, da se to kamenje v vodi odstrani, če bi hotela nadalje raziskovati dno reke. Tako potapljača, kakor tudi nekateri člani komisije so mnenja, da je morala voda odnesti nekaj trupel. Do danes niso našli trupla, ki ga je Stefančič že enkrat imel v rokah, pa mu ga je voda izrgala. Delavci električne centrale so našli nekaj kosov človeškega telesa, niso pa mogli ugotoviti, kdo je ponesrečenec. Med potniki je bilo tudi nekaj tako siromašnih, da na njihov pogreb niso mogli priti njihovi svojci. Višji uradniki zagrebškega in ljubljanskega

ravnateljstva smatrajo, da je to doslej največja železniška nesreča v naši državi, ker je doslej zanesljivo ugotovljeno, da je deset potnikov našlo smrt med razbitinami vlaka, ki je bilo ranjenih, od teh 10 težko, 15 potnikov pa še vedno pogrešno, čeprav je ugotovljeno, da so potovali s tem vlakom.

n Tri ljudi je ustrelil. V Zagrebu je cel večer hotel pijani stražnik Čengić, ki ni bil v službi, streljati v gostilničarja Mariča, ki ga je miril in ga nameraval spraviti iz gostila. Nasilneža s odvedli na policijo. Namesto da bi šel spat, pa je vzol revolver svojega tovariša ter se vrnil v Maričino gostilno. Streljal je na Mariča in zadel delavca Josipa Stefančiča, ki je kmalu izdihnil.

Kdor svoj materni jezik zavrne ter ga pozabi in zaposti, je zmedenemu pijan podoben, ki slata v prah potepta in ne v koliko škodo si dela.

n Preveč se je približal jermenicam 14-letni Franc Brenk iz Virmaš pri Škofji Loki, je bil zaposlen pri bivši Caledoniji žagi pri Škofjeloškem kolodvoru. Uporabljali so ga na lažja dela. Zabičevali so mu večkrat, naj se ogiblje žage, kadar je v obratni. Pred prazniki proti večeru se je mudil Brenk v spodnjem delu žage, kjer je speljano od glavne od transmisijale jermenje. Fant se je preveč približal jermenicam in že ga je pograbilo. Polnojarmerik je nesrečnega fanta potegnil s seboj in ga ubil. Pogon ga je sukal in ga grozno razmesaril.

Finančna samostojnost banovine Hrvatske

Dne 29. marca 1940 je na proračunski seji vlada v Beogradu odobrila posebno uredbo, v kateri so vse določbe za izvajanje proračunskih dvanajstin. To je neke vrste finančni zakon. Ministri so po končani seji častnikarjem izjavili, da je ta uredba res pravi finančni zakon, ker so v njej samo določila za izvajanje proračuna, ni pa nobenih političnih ali osebnih ali pa kakih drugih odredb, kakor je bilo to sedaj v navadi. Vlada se je bavila s finančno samostojnostjo hrvaške banovine ter sprejela tudi tovrstno uredbo, ki se imenuje »Uredba o financiranju banovine Hrvatske«. S to uredbo je država odstopila banovini Hrvatski posebne dohodke in posebne uradne organe. Nekateri dohodki je pridržala država zase kakor tudi na vsem ostalem državnem ozemlju. Država si je pridržala tudi svoje organe. Razen tega pa določa

uredbo o finančni samostojnosti hrvaške banovine še skupne dohodke in skupne organe.

Kolikar se je moglo izvesti, je banovina Hrvatska dobila dohodke od neposrednih davkov na svojem ozemlju. Izvzajeta se splošni in posebni davek na poslovni promet, ki bo za vso državo skupen in se bo stekal v skupno blagajno in porabljati za kritje skupnih potreb. Hrvatska banovina je dobila tudi dohodke od banovinskih prispevkov ter sodne in zapadinske pristojbine, dalje se bo dosedanja državna trošarina na alkohol na ozemlju banovine Hrvatske imenovala banovinska trošarina in jo bo pobirala banovina Hrvatska.

Tako je dobila banovina Hrvatska vsa potrebna finančna sredstva, da bo lahko izvrševala vse svoje posle, ki so bili nanjo preneseni s številnimi uredbami.

Za slovensko delavstvo

Bivši poslanec g. Rudolf Smersu je napisal te dni v »Slovenec« članek o položaju slovenskega delavstva. G. pisatelj ugotavlja na koncu sledeče:

Na socialni in gospodarski položaj delavcev vpliva v veliki meri tako imenovana socialna zakonodaja. Ta zakonodaja v naši državi ni slaba. Vprav zasluga sedanjega ministrskega predsednika in naših slovenskih ministrov je, da se je socialna zakonodaja v naši državi bistveno posodobila in izboljšala. Seveda pa je še vedno cela vrsta vprašanj, ki še niso rešena. Tudi temu bo treba posvetiti v bodočnosti največjo skrb in potem bomo lahko govorili o tem, da je socialno-gospodarski položaj slovenskega delavca tak, kot se spodobi za človeka, ustvarjenega po božji podobi.

Izboljšanje socialno-gospodarskega položaja slovenskega delavca in sploh vseh stanov pa ni naloga samo ene ali druge stanovske in strokovne ustanove (n. pr. Zveze združenih delavcev, Kmetijske zveze in dr.), ampak je to zadeva nas vseh in vsake organizacije. Vsa naša prosveta mora biti socialna prosveta. Kajti le s skupnimi napori vsega naroda se bo posrečilo dvigniti socialno-gospodarski položaj vsega naroda in mu ustvariti socialno blaginjo.

Celju in okolici. Kot Hacetovi pomagači, ki so od njega prejeli razno pokradeno blago v razpečavanje, mu dajali potuho odnosa ga skrivali, so bili pripeljani: France Hribovšek, Jože Obreza, Ivan Dunjak, Jurij Vidovič, Ivan Pavič, Matija Antunovič in Mate Perovan. So po večini dalmatinski in bosanski krošnjari, ki so od Haceta kupovali blago in ga skrivali. Nekateri so mu pa pomagali pri njegovih zločinih. Pričakujejo, da bo po raznih krajih Gorenjske, Dolenjske in Štajerske kakor tudi na Hrvaškem polovljenih še več osumljenec, ki so tvorili Hacetovo veliko družbo.

d) Uredba o hmelju je bila izdana pretekli teden, kar je za hmeljarje in hmeljarsko društvo velikega pomena. Važno je, da poslej brez dovoljenja nihče več ne bo smel saditi hmelja. To je bila stara zahteva hmeljarjev, kateri so se pritoževali, da so jim novo nastali hmeljarji po drugih krajih kvarili cene in sloves savinjskega hmelja.

d) Prevzem banovinskih cest v državni delokrog. Te dni se je mudila v Mariboru posebna komisija zaradi prevzema dosedanjih banovinskih cest I. reda Maribor—Sv. Lenart—Sv. Benedikt—Gornja Radgona—Petanjski most—Murska Sobota—državna meja in Maribor—Marenberg—Dravograd—državna meja. Obe cesti prisideta s 1. aprilom v državno last.

d) Gradnja vodoпода v Dobrni. Prvi del gradnje vodoпода od zajetja v Klancu pri Dobrni je že končan. Za gradnjo je bilo odobrenih 100.000 din. Prispevali so občina, okrajni čestni odbor in banovina, država pa je po posredovanju senatorja Alojzija Mihelčiča dala na razpolago 50.000 din. Drugi del gradnje se bo nadaljeval v jeseni, ker bi sedaj napravili preveč škode na posejanih njivah in travnikih. Z ureditvijo potoka Topličnice v Dobrni, za katero je odobrenih že 180.000 din, se bo v nekaj dneh pričelo. Pri delu bo zaposlenih precej domačih delavcev.

d) Nova župnija sv. Jožeta v Studencih pri Mariboru. Delo za ustanovitev župnije sv. Jožeta v Studencih, ki je te dni rodilo uspeh, se je pričelo že leta 1926. Vendar so se sproti pojavljale ovire, ki so rešitev tega vprašanja zavlačevale. Šele 5. novembra 1938 je bila odločilna seja studenškega občinskega sveta, ki je pristal na ustanovitev samostojne župnije. Tedaj je bilo cerkveni upravi omogočeno, da s svoje strani ukrene vse potrebno, da se ustanovi nova župnija. Oo. kapucini so iz Rima že dobili dovoljenje, da smejo tamo prevzeti. Na belo nedeljo, dne 31. marca, se je vršila slovesnost otvoritve nove župnije. Slovita romarska cerkev je dobila čast župnijske cerkve, kar se ji je obetalo že pred 180 leti, in uresničila se je dolgoletna želja Studenčanov, za katerih versko in cerkveno življenje se prične nova doba, ki naj bo blagoslovljena!

d) Hacetovi pomagači. Sodnokazenska preiskava proti Tonetu Hacetu se nadaljuje. Hacc se je pomiril in malodušno čaka na končne preiskave. Močan orožniški oddelek je pripeljal iz Celja v zapore ljubljanskega okrožniškega sodišča 7 razbojnikovih pomagačev, ki so bili kmalu po umoru orožnika Medena prijeti v

žrtve. Letošnje streljanje je spravilo v mariborsko bolnišnico zopet lepo število ponesrečencev, od katerih imajo nekateri prav hude poškodbe. Zадnja leta se je poleg streljanja z možnarji, nabitimi s smodnikom, še udomačilo dosti manj nevarno streljanje s karbidom, pri katerem se uporabljajo navadne pločevinaste škatle. Zlasti mladina strelja s temi škatlami. Letos pa so začeli uporabljati pri streljanju še neko drugo kemično snov — zmes žvepla in kafijevega klorata, ki jo fantje kar sami mešajo. Ta se je izkazala še nevarnejša od smodnika, ker je zelo občutljiva za udarce. Ta zmes je zahtevala letos precej žrtev. V Žikerški vasi pri Dupleku se je ponesrečil 20 letni krojaški pomočnik Peter Zlahtič. Razgalo mu je možnar ter mu je osmodilo ter poškodovalo glavo, oči in obraz. Prepeljali so ga na očesni oddelek mariborske bolnišnice; nahaja se v veliki nevarnosti, da bo izgubil vid. 24 letnemu kovaškemu pomočniku Jožetu Zemljiču iz Boračeve vasi je streh puhal v obraz ter mu ožgal oči. Tudi ta se nahaja v nevarnosti, da bo eno oko izgubljeno. Na Remšniku je poškodoval možnar, ki je eksplodiral levo roko 35 let. posest. sinu Aleksandru Kolarju. Poškodba je huda ter so ga spravili v mariborsko bolnišnico. Tudi streljanje s karbidom je zibevalo svojo žrtev. V Gor. Radvanju je poškodovalo roko 13 letnemu Hugonu Lamprehtu.

d) Domačija je zgorela krojaču Šetarju pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju.

d) Še par požarnih nesreč. Na velikonočni ponedeljek zvečer je izbruhnil požar na hiši posestnika in kovaškega mojstra v Andrenih pri Sv. Antonu v Sl. gor. Ogenj je uničil streho na hiši ter na hlevu in svinjaku, v katerem so zgorele tri svinje. Požar je povzročil 30.000 din škode. Na velikonočni ponedeljek so imeli požar tudi v Podovi pri Račah. Goreti je začela streha na gospodarskem poslopju posestnika Andreja Veronika. Ogenj se je bliskovito širil ter se je vžgalo še sosednje poslopje posestnika Boštjana Damjana ter zgorelo do tal.

d) Skedenj je zgorel in vse poleg njega posestniku Koračecu Alojziju na Forminu pri Veliki nedelji.

Kmečki fantje za izobrazbo

S 16. oktobrom 1939 se je začel redni zimski pouk združne šole. Na posredovanje Združne zveze se je zbralo 41 kmečkih fantov iz vseh delov Slovenije, delno v drugi letnik, delno pa v prvi letnik. Čeprav je bilo obilo učenja, so pogrešali svojega domačega družvenega življenja, kjer bi sami odločevali in nastopali. Zato so si dne 6. januarja letos ustanovili s privoljenjem Zadr. zveze MKZ govorniški odsek. Ustanovne skupščine se je udeležil zastopnik Kmečke zveze, poročevalec za združništvo g. Puš. Za uresničenje programa je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Hanžič Miha, tajnik Šavelj Stanko, odborniki Jakl Ludvik in Kopač Mavričij. Ob zaključku šolskega tečaja je tudi MKZ govorniški odsek dal poročilo na prvi redni skupščini dne 18. marca letos. Iz poročila je razvidno, da šteje odsek 30 članov in da je odsek imel 14 sestankov s 14 predavanji, 29 deklaracijami in dvema recitacijama. Predavalne snovi so bile vzete delno od FO, delno od MKZ. V nastopih so se fantje menjavali,

tako da je vsak član bodisi predaval, deklariral, predsedoval ali pisal zapisnik.

Združna zveza je tudi očetovsko skrbela za svoje varovance, dala jim je stanovanje s kurjavo, pranje perila, drugemu letniku tudi profesorje za izvenšolski pouk nemščine in stenografije. Poskrbela tedensko za dobre predavatelje, ki so objavnavali pereča vprašanja, tičočja se kmečkega fanta. Tudi je poskrbela za poučne izlete. Najzanimivejši je bil ogled Jugoslovanske tiskarne v nočnem obratu. Zaključek združnega tečaja je bil 20. marca. Naj bi fantje nesli pridobljeno znanje po vsej slovenski zemlji v splošno korist slovenskega naroda.

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek posim. P. a. č. l. o. t. a. k. o. j. t. u. d. i. p. r. e. d. p. o. s. e. k. o. m. P. o. n. u. b. e. j. e. p. o. t. r. e. b. n. o. p. o. s. l. a. t. i. t. a. k. o. j. n. a. u. p. r. a. v. o. »Domoljub« pod številko 10392

RAZGLED PO SVETU

Kaj pa na bojiščih

Na samih bojiščih je orožje več ali manj mirovalo. Na suhem je vladala tako rekoč popolna tišina in ni bilo nikjer nobenega znaka kakšne bližajoče se večje ofenzive na zahodni fronti. Zračnih bojov ni bilo, ne nad suhim ozemljem, ne nad morjem. Le na morjih je trajala borba dalje z isto neizprosno. Žrtve pa so bile predvsem nevtralne trgovske ladje, medtem ko Anglija in Francija nista trpeli mnogo škod. Glavni del vojne na morju, to je blokada sama, pa ostane za navadnega opazovalca nevidna.

V preteklem tednu se je zgodilo prvič, da so angleške vojne ladje napadle nemške trgovske ladje, ki so plule po norveških obalnih

vodah. Angleško vojno brodovje je odločeno, da bo preprečilo nemško plovbo po teh vodah, pa čeprav bi bila s tem kršena nevtralnost Norveške. Anglija pravi, da ne gre, da bi Nemčija dovažala po švedskih nevtr. vodah še železno rudo in da je zadosti dolgo nemo gledala na to početje, ki da mu mora biti konec. Časopisi se poročali, da je nemško vojno brodovje odplovalo iz Kiela v Severno morje, da prežene angleške vojne ladje. Angleški listi pišejo, da na to angleško brodovje komaj čakajo. Morda res pride do kakšne večje pomorske bitke v bližini Norveške, kajti za Nemčijo je prosti dovoz železne rude velikega pomena za nadaljevanje vojne.

ANGLIJA

s Dalekosežni sklep. V Londonu je te dni zasedal vrhovni zavezniški vojni svet. Besedilo slovesne spomenice se glasi: Vlada francoske republike in vlada Nj. Vel. britanskega kraljestva sta se sporazumeli, da se ne bosta v tej vojni niti pogajali niti sklepali premirja in miru, razen po medsebojnem sporazumu. Obe vladi se obvezujeta, da ne bosta obravnavali mirovnih pogojev, dokler ne bosta dosegli popolnega sporazuma na temeljih, ki so potrebni, da zagotove obema poročitvo in popolno varnost za njuni državi. Končno bosta po sklenitvi miru ukrenili vse, da bosta zavarovali kar najdlje svoje varnost in s pomočjo ostalih narodov izvedli obnovo mednarodnega reda, ki bo dal svobodo narodom, ki bo slonel na spoštovanju zakona in ki bo ohranil mir v Evropi.

ITALIJA

s Zakaj se Anglija ne mara spreti s Sovjetsko Rusijo? Na to vprašanje odgovarja italijansko časopisje takole: 1. Anglija ima korist, da se izogne vojni s Sovjetsko Rusijo, ker je Sovjetska Rusija odlično pripravljena. 2. Odločnost Turčije, da se ne spusti v vojno proti Sovjetiji in 3. potrebno je preprečiti nadaljnjo tesnejšo zvezo Sovjetske Rusije z Nemčijo. Nato naglašajo diplomatski urednik agencije Stefani, da bo blokada proti Nemčiji v našem primeru neučinkovita, ker obstoječe prijateljstvo med Sovjetsko Rusijo in Nemčijo omogoča poslednji preskrbo.

TURČIJA

s Jasna izjava turškega zunanjega ministra. Turški zunanji minister Saradzoglu je dal te dni izjavo, v kateri pravi: Turčija je zelo zadovoljna s pomočjo, ki nam jo dajejo Anglija in Francija. Kar se tiče pošiljanja orožja, vam lahko rečem, da prihaja presenetljivo redno, čeprav se Anglija in Francija v vojni. Zdaj lahko vidimo, da imata naši zaveznici res mornarico. Od vas dobivamo neakotno več vojnega materiala, kakor pa so sam ga obljubili pošiljati Nemci v znani pogodbi, katero so z nami najprej podpisali, o.

potem pa so njeno izpolnitev odklonili. Mi sicer ne verjamemo, da bi se vojna razširila na Balkan ali na Bližnji vzhod, vendar ne moremo nikdar biti gotovi. Treba se je pripravljati na vse morebitnosti. Gotovo je samo to, da Turčija sama od sebe ne bo storila ničesar, da bi sprožila vojno. Ni verjetno, da bi se katera balkanska država podvrгла Nemcem, Rusom ali Italijanom ali celo vsem trem hkratu, če bi te države sklenile deliti Balkan. Taka odločitev bi pomenila takojšnjo vojno. Kadar pa izbruhne vojna na Balkanu, je ni mogoče omejiti. Turki smo odločeni, da bomo branili svojo varnost in neodvisnost. Do pike bomo izpolnili svojo obveznost glede Anglije, Francije in naših balkanskih zaveznikov. O tem naj nihče ne dvomi.

NEMČIJA

s To in ono iz Korotana. Ugledni Črnučev dom na Debru v logaški občini je izgubil z 80 letno Marijo Črnič svojo staro gospodnjo. Rajna mati je vzgojila osem otrok v zavodne in verne sinove in hčere slovenske narodne družine. — V St. Ilju ob Dravi so na cvetno nedeljo pokopali 21 letnega vojaka Edvarda Izopa iz DDE. — Koroški deželni svet je odredil, da morajo vse šole, ki se nahajajo nad 500 m nad morjem, v letošnji vigredi nasaditi vsaj 500 murvinih mladik. Tako naj bi bil položen temelj za gojitev sviloprejk, katerih bube služijo za dobavljanje naravne svile. — Prodaja žive perutnine na tržiščih je odšlej prepovedana tudi na Koroškem. — V Beljak je te dni dopotovalo 43 Nemcev iz Afrike. To je drugi transport afriških Nemcev. — V Beli pa se je ponesrečil pri spravljanju hlovov Valentin Pasterk. Hlov mu je zlomil nogo.

AMERIKA

s Zakaj je prišel Rooseveltov odposlanec v Evropo. Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt je prečital na sestanku z novinarji tole izjavo: Sumner Welles ni niti sprejel niti meni prinesel kakršnega koli mirovnega predloga iz kakršnega koli vira, ki bi imel izglede, da bi služil za obnovo pravičnega in trajnega miru v Evropi, toda obvestila, ki so bila dana naši vladi v zvezi z Wellesovim po-

slanstvom bodo brez dvoma največjega pomena, ko bo prišel čas za obnovo takšnega miru. Moje besede pomenijo točno to, kar sem izjavil, namreč, da obstoja zelo malo neuprednih izglede, da bi se vojna končala. Welles ni bil pooblaščen obvezati ameriške vlade in tudi ni imel polnomočja stavljati kakršnih koli predlogov v imenu ameriške vlade. Obvestila, ki jih je Sumner Welles zbral, bodo največjega pomena za vlado Zedinjenih držav pri izvajanju splošnih načel njene zunanje politike. Kar koli pa so Wellesu sporočile Italijanska, nemška, angleška in francoska vlada, bo ameriška vlada smatrala kot strogo zaprto. Roosevelt je nato govoril o možnosti, da bo lahko v nekaterih primerih Wellesov obisk pripomogel k boljšemu sporazumevanju in prijateljskim odnosom med Zedinjenimi državami in državami, ki jih je obiskal. Njegovo poslanstvo je bilo izvedeno z namenom, da se razčisti obojestranski med Zedinjenimi državami in evropskimi velesilami.

DROBNE NOVICE

Veliko ležišče demantov so našli sorbski znanstveniki na Uralu.

Nemški tisk se razburja, ker so angleške podmornice zdaj začele potapljati nemške trgovske ladje v Severnem morju.

Velik požar je izbruhnil v angleški mislini Dartmoor, kjer so zaprti člani irish republikanske vojske.

V noči med velikim petkom in veliko soboto so angleška letala spet metala letala nad severovzhodno Nemčijo.

O budih eksplozijah v utrdbah nemškega Siegfriedove črte poročajo iz Luksemburga.

70.000 mož je izgubila Francova armada v zadnji španski vojni.

700 km desecle na ure novo holandsko letalo.

300 letnico obstanka je praznovala te dni vseučilišče v Helsinkiju na Finskem.

Pometati stavkajo v indijski prestolnici Kalkuti. Angleška policija je morala rabiti orožje.

Velike vaje angleških, egiptovskih, indijskih in avstralskih čet so bile te dni v peščavi južno od Kaire.

Angleško vojno brodovje križari ob vsej norveški obali, da prepreči prevoz železa v Nemčijo.

Meje proti Holandiji je Nemčija odprla in sicer dnevno za deset ur.

Polarne svetlobe so videli na veliko nedeljo zvečer skoraj po vsej Evropi.

Na zahtevo Francije so Sovjeti odstavili svojega poslanika v Parizu Suriča.

Največja angleška nosilka letal »Ark Royal«, ki so jo Nemci razglasili za potopljeno, se je vrnila v domače пристanišče.

Zamisti papeža Pija XII in predsednika Roosevelt o bodočem svetu se ujemajo, piše »Osservatore Romano«.

Slika kancelerja Hitlerja jo na praškem gradu obešena na desni strani slike predsednika Hache.

Norvežani so internirali nemško podmornico »U 21«, ki je naselila na pečinah v norveških vodah.

Mednarodni kmetijski velesejem otvorijo v kratkem v madžarski Budimpešti.

70 milijard dinarjev znašajo angleška in francoska vojna naročila v Ameriških Združenih državah.

Nekaj o kmetijskih strojih

Ob znižanju uvozne carine so bili v nekaterih hrvatskih in tudi slovenskih listih iznešeni razni očitki na račun celotne naše domače industrije kmetijskih strojev. Trdilo se je, da se našim izdelovalcem kmetijskih strojev ni posrečilo, da bi dosegli inozemske proizvajalce tako glede na kakovost, kakor tudi glede na konkurenčnost v ceni, čeprav so imeli za to dvajset let časa. Zahtevalo se je radi tega, naj država sploh ukine uvozno carino za kmetijske stroje, češ da bo to našemu kmečkemu stanu v veliko korist.

Ali pa ti očitki drže in ali bi bila splošna ukinitve uvozne carine na kmetijske stroje našemu kmečkemu in sploh narodnemu gospodarstvu res v korist?

Po nepristranskem prevdanku bomo prišli do popolnoma drugačnih zaključkov. Poizkusimo najti odgovor na par vprašanj, ki se nam ob tem razmišljanju vsiljujejo:

1. Zakaj so nekateri inozemski kmetijski stroji cenejši od naših?

Predvsem vplivajo na to izvozne premije, ki jih dobivajo inozemske tovarne za vsak izvožen stroj. Stroj n. pr., ki stane nemškega kmeta 700 din, stane postavljen na našo obmejno postajo samo 528 din. V takih primerih je jasno, da naši izdelovalci kmetijskih strojev glede cene ne morejo biti konkurenčni inozemskim tovarnam. Potrebna je zaščitna carina v vsaj toliko višini, kolikoršna je izvozna premija, ki jo na izvoz dotičnih strojev dajejo tuje države.

Drugi vzrok, da so stroji tujega izdelka cenejši, je v tem, ker izdeluje tuja industrija stroje v ogromnih količinah, kar poceni izdelke. Odpomoči proti temu pa ni drugje kot v tem, da vsi dosledno kupujejo samo domače proizvode ter s tem omogočimo našim izdelovalcem večjo produkcijo in z njo zvezano pocenitev režije.

2. Ali so inozemski kmetijski stroji res boljši od naših?

Na to vprašanje je nemogoče odgovoriti nekaj splošnega. Priznati je treba, da naša mlada in skromna industrija kmetijskih strojev nekaterih vrst strojev sploh še ne izdeluje, nekateri pa trenutno po kvaliteti res še zaostajajo za tujimi proizvodi.

Toda če hočemo, da se naša država in naš narod sploh kdaj gospodarsko in s tem tudi politično in narodnostno osamosvoji, moramo omogočiti vsaj naši domači industriji razvoj in s tem tudi izboljšanje proizvodov.

Vendar se vpraš o kmetijskih strojih ne da na splošno trditi, da so domači izdelki slabši od inozemskih. Nasprotno in kdor pozna ene in druge, posebno pa, kdor jih je imel priliko preizkušati, bo rad potrdil, da so n. pr. mlatilnice, slametavnice, okopalniki, brzoparilniki in drugi stroji, ki jih izdelujejo naši domači izdelovalci, predvsem trdke F. Kremžar v St. Vidu nad Ljubljano, Jos. Čretnik v St. Jurju pri Celju, Tovarna verig v Lescah, J. Otorepec v Ljubljani itd. za potrebe našega kmetijstva veliko uporabnejši kot inozemski, ter da jih po kvaliteti izdelave in po raznih prednostih in izboljšavah ne le dosegajo, temveč daleč prekašajo. To je tudi razumljivo. Naši izdelovalci izdelujejo stroje v malih množinah, takorekoč vsak stroj posebej. Zato jim lahko posvečajo

več pažnje pri izdelavi in pri izbiri materiala, kot pri množinskem izdelovanju.

Nadalje so domači izdelovalci v stalnem stiku s kmetovalci in vedno zvedo od njih, kaj bi bilo za naše razmere pri strojih treba

Pomlad je spet...

Ogrele so se v toplih žarkih zmrzle ruše, odlatel se je led — nit več ne sebe nas. Pozabljen letošnji je hudi mras.

Ogrele pa se niso naše duše, v njih sonca ni in hlad nam v srca lese, v ledena naša srca, kjer divja vihar sovraštva, maščevalnosti in jeze.

Nikjer zdravilnega ni najti leka? Naj res gasimo le s krojo požar, ki je vzplamtel v srcu blaznega človeka? Strah stiska nas za grlo, človek težko diše...

Zaupno se tja v daljo je oko zarilo, kjer vsemogočni Vojakovodja vojnih trum s krojo večerne zarje in s ognjenim prstom usodo narodom pravično piše...

Drobci iz moje malhe

Gledam okrog sebe in večkrat bridko občutim resnico, da je naša uborna zemlja res dolina solz. Nekaterim je pa raj. Vsega si lahko privoščijo, kar jim srce poželi, še celo življenje si lahko vsaj za nekaj ur podaljšajo. Za celo večnost pa seveda ne, čeprav vem, da bi radi večno živeli in zemeljske dobrrote uživali. Toda smrt je le še edino pravična na zemlji in se ne da podkupiti. Toda ko bi ti ljudje vsak dan samo enkrat pomislili na svojo smrt, koliko bolje bi bilo za ves svet!

Najbolj na dnevnem redu je danes komunizem. Toliko se o njem piše in tudi govori. Milijoni zabavljajo čez kapitalizem tistih blaženih, ki se prištevajo med kapitaliste. A zoper nje zabavljajo samo toliko časa, dokler se tudi zabavljavec ne posreči, da se dvignejo v naročje kapitalizma, bodisi da avanzirajo v službi, bodisi da si drugače pridobijo premoženje. Ko se pa to zgodi, potem so pa še desetkrat slabši kakor tisti, nad katerimi so se njega dni zgražali...

Se tole naj mi bo dovoljeno pripomniti: Pri nas je dovoljena prosta žganjekuha. Prav! Nič nimam zoper to. Neumljivo se mi pa zdi, da je prosta žganjekuha postala zlasti nekaterim ljudem nekaka stalna obrt, »kšest«, ki nekaj nees. In to celo v krajih, kjer se dajo razni pridelki za primerno ceno prodati, recimo v bližini Ljubljane. Pa ti taki ljudje palijo in emarijo v petek in svetek raznovrstno brozgo in jo pod imenom žganje (ki pa v resnici ni žganje) spravljajo v denar. Vsega obsojanja je pa vredno, da se v takih kuhinjah zlasti ob večerih shaja komaj šoli odrasla mladina, ki srka in pije — morebiti tudi brez vednosti gospodarjev — tisto ljubo »žlahtnec kapljico prav do nezvesti... Ljudje se vseprek vprašujejo, odkod toliko be-račev, postopačev in pretepačev, nevedo, ali

spremeniti, ali še izboljšati, kajti izkušnja je najboljši učitelj. Zato opažamo skoraj vsako leto pri naših domačih kmetijskih strojih razne izboljšave in dopolnilne izume, ki jih inozemski stroji nimajo, katerih umestnost pa se pokaže šele pri praktični uporabi.

Iz izkušenj trdimo, da je včasih samo ena taka izboljšava na domačem stroju desetkrat več vredna, kot znaša morebitna razlika v ceni med domačim in inozemskim strojem.

3. Kaj je za kmetovalce koristnejše, kupiti stroj domačega ali tujega izdelka?

V kolikor se nanaša to vprašanje na morebitno razliko v ceni ali kakovosti, smo že odgovorili. Toda še druga dejstva morejo vpoštevati. Prvič, da lahko kmet domačega izdelovalca pokliče na odgovornost, če bi stroj ne deloval v redu. Pri inozemskih strojih je to nemogoče. Nadalje je pri strojih domačega izdelka popravilo in nadomestilo posameznih delov vedno mogoče in poceni, pri inozemskih kmetijskih strojih pa je tako kot pri inozemskih avtomobilih, ki nimajo pri nas svojih popravilnic: če le en vijak popusti, je neuporaben, dokler ne prispe nadomestni del iz tujine, če ga je sploh mogoče dobiti.

Največja korist nakupa domačega kmetijskega stroja pa je v tem, ker pomeni vsak doma izdelani stroj kamen k zgradbi našega domačega narodnega gospodarstva.

pa nočejo vedeti tega, da jih vzgajajo prav oni sami. Namesto zasluženega plačila v denarju plačujejo nekatero uslugo raje s pijačo. Tako se mladina navadi pijančevanja. Kdor se je pa temu zapisal in postal pijanec, ti potem ne prime za nobeno pošteno delo več. Izgubljen je — — — izgubljen za celo življenje. Poštenemu, delovnemu življenju je dal slovo. Zapustil je Boga in zašel tako daleč, da se nikdar več ne more vrniti nazaj na pot poštenosti. Tole zadnjo besedo sem zapisal zaradi naše mladine, ki je upanje naše bodočnosti. Ampak mora biti v upu te naše srečne bodočnosti tudi vzgojena! J. K.

NOVI GROBOVI

m Umrli so: v Sp. Berniku 75 letni posestnik Jože Jereb, v Šmartnem v Tuhinju Marija Klemen roj. Pestotnik, v Zagorju posestnik itd. Dragotin Korbar, v Bevkah pri Vrhniki posestnik Luka Kršmanec, na Brezovici trgovec Slavko Jerman, v Planini pri Sevnici visokošolec Ivan Poljanec. — V Ljubljani so umrli: skrita dobitnica revežev Terezija Jankovič, progovni čuvaj v p. Žerjav Alojzij, posestnica Urška Strahova, kamnoseški mojster Anton Zakotnik, Terezija Lovrenčič roj. Perissini, Ivana Robida, Marija Klinar roj. Smolej in sprovodnik elektr. cestne železnice v p. Ivan Skočir. — Naj počivajo v miru!

na Banovinaka tranica iz drevesnice v Kostanjevici na Krki ima na razpolago za naše vinogradnike še okrog 40.000 prvovrstnih korenjakov raznih ameriških vrst, največ riparije, Teleki 8 in Kober 5 BB ter okrog 100.000 prvovrstnih ključev.

Pogled na cerkev sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru, kjer je bila nedavno ustanovljena župnija in bil preteklo nedeljo umeščen prvi župnik.

Udeleženske gospodinske šole na Dobovem pod Kumom

Pogled na veliko povodenj pri Dolnji Lendavi.

Učenke pri delu na kmetijsko-gospodinskem tečaju v št. Danijelu

Delavsko zavetišče v Mariboru.

Gospodinska šola na Tr eboji v poljanski dolini

Sv. oče podeljuje z balkona bazilike sv. Petra velikonočni blagoslov »urbi et orbi«.

Kniečki fantje v Zadrugi šoli v Ljubljani so dne 20. marca zaključili zimski tečaj.

Ranjenci na boljšico si v bolnišnicah krajšajo čas s harmoniko in petjem.

Gandhi na kongresu Indijcev narekuje izid seje, kjer so razpravljali, kakšno stališče naj zavzamejo Indijci do Anglije v sedanji vojni.

V Nemčiji so zaradi pomanjkanja kovin začeli izdelovati posode za bevcin iz starega papirja.

Dom za onemogle v Stanežicah pri št. Vidu. (Glej današnje poročilo v Domoljubu)

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

Kdor hoče več, nego more, je diletant; kdor hoče to, kar more, je talent; kdor več more, nego hoče, je genij.

Pogled na cerkev sv. Jožefa v Studencih pri Mariboru, kjer je bila nedavno ustanovljena župnija in bil preteklo nedeljo umeščen prvi župnik.

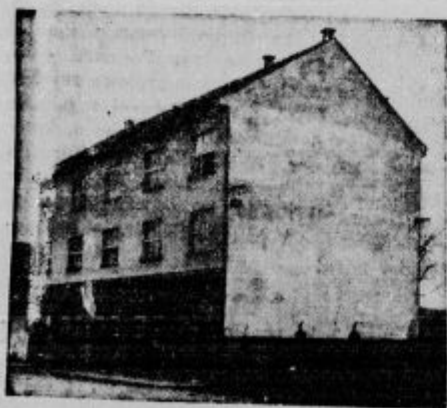
Udeleženske gospodinske šole na Dobovem pod Kumom

Pogled na veliko povodenj pri Dolnji Lendavi.

Učenke pri delu na kmetijsko-gospodinskem tečaju v št. Danijelu

Delavsko zavetišče v Mariboru.

Gospodinska šola na Treboji v poljanski dolini

Sv. oče podeljuje z balkona bazilike sv. Petra velikonočni blagoslov »urbi et orbi«.

Kmečki fantje v Zadrufni šoli v Ljubljani so dne 20. marca zaključili zimski tečaj.

Ranjenci na bojišču si v bolnišnicah krajajo čas s harmonike in petjem.

Gandhi na kongresu Indijcev narekuje izid seje, kjer so razpravljali, kakšno stališče naj zavzamejo Indijci do Anglije v sedanji vojni.

V Nemčiji so zaradi pomanjkanja kovin začeli izdelovati posode za bencin iz starega papirja.

Dom za onemogle v Stanežicah pri št. Vidu. (Glej današnje poročilo v Domoljubu)

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Domoljubu“!

Kdor hoče več, nego more, je diletant; kdor hoče to, kar more, je talent; kdor vež more, nego hoče, je genij.

PO DOMOVINI

Kor je vendar v cerkvi!

(Dopis iz dežele.)

Napol dorasli »frkovci«, pa žal tudi nekateri možje in fantje se nagnetejo vsako nedeljo med sv. mašo na koro za orglami in imajo tam pravi semenj.

Gotovo so ti takrat, ko so jim v šoli razlagali, da Bog vse vidi, spali na obeh ušesih.

V neki cerkvi sem videl frkovca, ki si je med mašo prižgal cigareto, pa mu je nihče izmed starejših ni zbil iz ust. Da, še posnemali so ga.

Glavno je seveda med prid'go. Takrat ogledajo ti »modrijani« vsako duhovnikovo besedo in slišijo se mastne opazke na »farjev« račun. Kdo je duša teh »učeniakov« lahko spoznamo na zidu po raznih srpih, kladivih in križih.

Bolje bi bilo, in celo hvalevredno, če bi vsi te sejmari ostali doma. Tako bi imeli samo en greh, ko imajo zdaj tri. Med sv. mašo imeti zborovanje se vendar ne pravi udeležiti se službe božje. To je greh, ki bi ga imeli, če bi ostali doma, in ga imajo tako tudi, čeprav pridejo v cerkev. — Drugi greh je grdo obnašanje med sv. mašo, a tretji, ker s svojim obnašanjem pohujšujejo druge.

Če nas verne katoličane povsod napadajo in sramote, naj nas pustijo vsaj pri službi božji pri miru. Saj tudi noben katoličan ne hodi na komunistične seje in k framazonskim opravilom.

V svetem pismu govori Bog bogatino: Če tem (prerokom) ne verjamejo, ne bodo verjeli tudi, če kdo od mrtvih vstane. Tako se tudi ti sejmari za orglami ne bodo spreobrnil, tudi če bi se orgle podirle, ker zakrknjenih src ni mogoče preduriti.

Vem za cerkve, kjer nimajo prostora za orglami. Tam se pa tisti, ki so jim verni ljudje povsod napoti in tisti, ki z njimi trobijo v isti rog, zbirajo v lopah. Tako dajejo še večjemu številu ljudi pohujšanje in jih še več motijo v pobožni zbranosti.

Pa tudi pred orglami med pevec dostikrat ni tako, kot se spodobi katoličanu, ki je povrh tega še cerkveni pevec. — Kdor poje, dvakrat moli — pravijo, pa precej pevcev zapravi tisto dvojno za-

služenje s svojim obnašanjem na koro. So pevec, ki med sv. mašo sploh ne pokleknejo več, ne med povzdigovanjem ne pri blagoslovu. Križ naredi samo še v imenu Sina in Sv. Duha, v imenu Očeta pa so potabili. Govorjenje je seveda nujna potreba in brez smeha tudi ne gre, ko se pa s kora tako lepo vidi po cerkvi.

Nočem s tem žaliti naših pevcev in pevk, ki so vneti za božjo čast. Kdor od pevcev se more v tem pogledu opravičiti pred svojo vestjo, vsa čast mu. Ostalim pevcem pa mislim, je dovolj že to, če jih opozorim, da jih lahko vidijo otroci, ki se med sv. mašo tako radi nazaj ozirajo.

K članku „Naša šola in naše učitelstvo“

Iz Poljanske doline nad Škofjo Loko.

Na Trebiji deluje odlična učiteljska Marija Pevec že 16. leto. Njeno delovanje je tudi izven šole nad vse plodonosno ter za kraj in celo Storo oseliško laro pravi blagoslov. Ona se zaveda, da je življenje en sam delavni dan, zaradi tega dela vedno in povsod ter se žrtvuje samo za blagor ljudstva.

V pretečeni zimi je ponovno vodila 8 tedensko kmetijsko gospodinjstvo šolo z najboljšim uspehom. Dekleta uči v gospodinjstvu, kuhanju, šivanju in sploh vsega, kar mora gospodinja znati ter ostali tudi strokovni pouk. Na ta način je izobrazila v lani že okrog 100 deklet, od katerih je že mnogo odličnih gospodinj in vzornih kmetijskih kmetijskih mater. Njena izredna poštvalnost pričuje sledeče: Prostori za gospodinjstvo šolo so bili zasodeni, zaradi tega se šola ni ukinita, marveč jo je prenesla v lastno ne preveč prostorno stanovanje, kjer jo je nadaljevala in tudi končala (glej sliko.) Kaj takega more storiti samo ljubezen do kmetijskega revnega ljudstva.

Poleg tega deluje že 6 let kot odlična organizatorica in voditeljica cerkvenega petja v skoraj uro oddaljeni župni cerkvi Stara Oselica. Bero, katero kot organizatorici pripada pa je odstopila cerkvi, da se okraši in preuredi tudi kor.

Tudi vodstvo prosvetnega društva si je dela

na rame ter vodi in pripravlja njena neutrudljiva pridnost vse igre, prejeza predavanja sama ter oskrbi razna kmetijska in druga strokovna predavanja itd.

Poleg tega je pa njeno versko življenje vzgledno in spodbudno, borbena ter prežeto z versko katoliško ljubeznijo in vnmemo za blagor ljudstva. Razumljivo je, da jo ljudstvo tudi spoštuje in nad vse ljubi ter so ji udani kot otroci dobri materi.

Takih idealnih, delavnih in poštvalnih učiteljev in vzgojiteljev, ki so prežeti z ljubeznijo do Boga in ljudstva nam naj ljubi Bog nakloni čim več v naši Sloveniji. Verem, delaven in poštvalen učitelj, le tak je zmogel dati pravo podlago našemu narodu; le takemu starši z lahko vestjo izročijo svoje otroke, največji zaklad.

Iz raznih krajev

Raka pri Krškem. Na Gmajni je po kratki bolezni, v polni moški dobi, dokončal življenjsko pot marljivi gospodar Franc Kraji. Večna mu tuč! — Tukajšnji Dekliški krožek priredi v nedeljo 7. aprila, po večernicah, akademijo, združeno s proslavo materinskega dne. Vabljeni!

Voklo pri Kranju. Dekliški krožek v Voklem in fantovski odsek v Senčurju priredita v nedeljo, dne 7. aprila ob 3 popoldne v dvorani Prosvetnega doma v Voklem telovadno akademijo. Na sporedu so proste in simbolične vaje ter narodni plesi. Sodeluje farna godba. Vstopnina 5, 4 in 3 din. Vabljeni!

Velike Lašče. V nedeljo, dne 7. aprila ob 3 popoldne bo Prosvetno društvo na splošno željo ponovilo uspešno dramo »Podrti križ«. Iskreno vabljeni! Zadnji čas se je pri nas začelo delati na to, da bi se sezidal nov Prosvetni dom. Podprite nas pri tem delu!

Litija. Krajevna kmečka zveza za občino Litija ima dne 7. aprila t. l. ob 9 dopoldne, v prostorih Ljudskega doma v Litiji ustanovni občni zbor Mladinske kmečke zveze. Kmetje, zavedajte se svoje stanovske organizacije in pošljite svoje sinove in hčere na ta ustanovni občni zbor.

Gozd nad Kamanikom. Mislili smo, da se ne bo zima več povrnila, pa se je povrnila in nam prinesla mnogo snega. Le kdaj bomo mogli kmetje sejati in opraviti nujna pomladanska dela. Nedavno bi se kmalu pripetila težka nesreča, ko je neko dekle iz naše fare prisledlo k nekemu moto-

Besede

(Povest)

Spisal R. Velikonja. Ilustriral akad. slikar L. Sušmelj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

»Prav! Zakaj pa je kopal ilovico na občinskem? Vsaj vprašal bi bil. Da bo imel za štirno! Prav! Ali res misli, da vse sme, če je Ruparjev svak? Pa ne!«

Vidmar je to ponavljal, ker ga je Rupar le jezil. Rupar je bil zamahnil nad njim. »Čakaj, to je žaljenje časti! Po volitvah!« je sunil z roko ob tej misli.

Ni še dobro sedel, ko so začeli prihajati možje. Prišli so prvi štirje in je Grm pozdravil za vse, Ruparjevi trije so stali pred hišo, Polanc je prišel z Otličani in trije njegovi. Vsi so bili glasni ter veseli, kot bi nekaj zakrivali. Vidmarju so segali v roko, Brusu malo marno odzdravljali, če niso bili gologlavi, z dvema prstoma pri klobuku. Brus je splašeno gledal, ali je vsem voščil dober dan, ali so povsod stoli prav, ali je na mizi papir. Ko je Polde prišel, je Brus vihtel pisanje ter nekaj naročil, Polde je zmajal z glavo, da Mete danes ni doma, da se mora čakati, da pride. Brus je to zašepetal Vidmarju, ki ga je grdo pogledal. Tajnik je skomizgnil z rameni, Polde je v veži spet odkimal ter si zvijal cigareto.

V Sobi je nastal šum; možje so si pripovedovali, kako je Jepču nekdo ukradel telico za Golaki, kako slabo se je letos nakosilo v Smrečju, da ima žito samo pleve in lahka zrnja. »Ker je taka suša!« Pred hišo, na ranta, klopi in pragu so se nabrali radovedneži. Kdo bo župan, je vse skrbelo; nekaj jih je bilo prišlo, ker niso vedeli, kaj bi s časom, ko so bili obrnili na strnišču

snope. Brus je štel. Samo Otličani so prišli skupaj in z njimi Polanc. Polanc in Otličani — je večina. Res, toliko, da je, ampak je. Oddahnil se je. Če je Polanc povedala, in punca je gotovo, se mu ni treba bati. Samo pisarno bo spet selil. Od Ruparja k Mlakarju, od Mlakarja k Vidmarju, od Vidmarja k Polancu. Kakor mačka mladeč se je nasmehnil. Vidmar je gledal na uro. Da ne bo radovednežev, je sklepal sejo ob desetih, pa so radovedneži prišli. Do desetih je manjkalo še pet minut. Vidica so hrupno pozdravili. Za njim so kapljali drugi. Vsi so se ozrli, ko je prihrumel v sobo Benko. Da je moral še nekaj naglo popraviti. Vidmar je nekaj rekel in Benko je odgovoril, da je še čas. Zadnji hip je prisedel Rupar. Prav nič ni bil mrk, stegal se je čez mizo, tresel desnico, potisnil slavniki v zatilnik ter imel na hrbtu srajco prepoteno. Nekaj je zašepetal Polancu, prižgal viržinko ter jih ponudil tudi okoli; Grm ni vzel, ker je čikal. Nekateri so že kadili, da se je dim spuščal kakor sopara v mrazu. Vse to je Brus gledal ter trenutek na trenutek marni vedel.

Vidmar je povedal, da je glavar ukazal nove volitve in da zato odreja »pet minut odmora, da se pogovorec.

»Kaj bi se zgovarjali?« je dejal Benko.

»Saj že vemot!« je dejal Polanc.

Odborniki so spet zažumeli in sredi šumenja in ropotanja s stoli je Vidmar rekel, da je pet minut že poteklo, Bevk je rekel, naj volijo z listki.

»Če pa ne znam pisati?« je rekel Grm.

»Naj pa tisti napiše, kogar boste volili!« je rekel Smodin.

Smodin in Benko sta pobrala listke. Vidmarju je trepetala roka. Da bo izvoljen on, ni nič mislil. Toda dobil je samo štiri glasove. — Rupar štiri, Polanc devet

RAZNO

Od smeha ga je zadela kap. V San Remu se je zgodilo, da se je nekdo nasmehal dobesedno do smrti. V neki družbi so si moški pripovedovali vsakovrstne dovptje. Eden izmed teh je moral biti posebno dober, kajti gostitelj se je začel smejati in se je smejal, ne da bi se mogel ustaviti. Ne naadno pa se je zgrudil. Poklicali so zdravnika, ki je mogel ugotoviti samo to, da je mož od smeha zadela kap.

Zlata tla Južne Afrike. Iz južnoafriškega Johannesburga poročajo, da so preiskave potrdile domnevo, da leži skoraj vse ozemlje Južnoafriške unije na plasteh zlatozemske rude. Razen zlata je v teh plasteh še mnogo drugih dragocenih rudnin. Iz tega razloga je pričakovati, da se bo rudniška industrija v Južni Africi še dalje razvijala.

Prestrogi oče. V Brightonu na Angleškem sta se dva dečka namenila plavati. Oče pa jim tega ni hotel dovoliti in da bi jima namad v svoji odločnosti enotova preprečil, jima je zvezal roke in

eklistu na motorno kolo. Voznik je izgubil oblast nad vozilom in sta oba priletela v travo. Hujših posledic sicer ni bilo, a precej strahu sta pa le žila.

Študenec pri Sevnici. Na Gornjih Impoljah je umrl Franc Udovč v najlepši starosti 34 let. Padel je s konja in dobil smrtonosne poškodbe in za posledicami umrl. Zapušta ženo, otroke in starše. Naj blagemu pokojniku sveti večna luč, preostali pa naše sozljaje.

Svibno pri Radečah. Pretekli teden je zadela huda nesreča družino Novaka Antona iz Jagnjevice. V zgodnjih jutranjih urah ji je požar upepil stanovanjsko hišo, iz katere so zaradi naglega gorenja mogli rešiti samo nekaj obleke. Kako je požar nastal, še ni znano.

Ambrus. Dne 27. marca ob pol 12 je nastal ogenj na podstrešju hiše Franciške Turk. Posebno nevarno je bilo, ker je vlekel močan veter ravno v smeri proti vasi in ker so povečini vse strehe krite s slamo. Sreča v nesreči je pa bila, da so ogenj takoj opazili ter pričeli gasiti vsi vaščani s gasilci vred. — Ročna brigadna pa je tudi takoj začela delovati in se je posrečilo ogenj pogasiti. Hvala Bogu in pa našim vrlim gasilcem, da so ogenj pogasili in obvarovali pred nesrečo vso vas!

Preserje nad Sp. Kosezami. Strašna železniška nesreča, na progi Ljubljana—Karlovec, je zadela tudi Franciško Cerar, p. d. »Jurkočev« iz Prečerja. Ponesrečenka je bila stara 45 let, po poklicu gostilničarka. Gostilničarsko obrt je vodila v Benkovcu v Dalmaciji že nad 10 let. Tisto nedeljo 17. marca t. l. se je namenila domov obiskat domače ter je nameravala kupiti tudi neko hišo pri Domžalah, da bi bila na stara leta preživela v domačem kraju. Toda nesreča ji je prekrizala te račte. Ponesrečenka se baje ni vtopila v Kolpi, pač pa jo je podsolu kamenje že potem ko se je skušala rešiti iz vlaka. Pri sebi je imela denarja nad 6000 din. Ponesrečenka je pokopana v Ozalju. Naj v miru počiva!

Prošnja. Uboga mati osmerih otrok, od katerih je šest neopreskrbljenih, od dveh let starih, črna bolnega moža, nesposobnega za delo in pohabljenega, prosi, da bi dobre družine vzele po vnega teh malih otrok k sebi iz krščanskega usmiljenja. Sama jih ne more več preživljati in se je zaradi njih že zadožila pri trgovcih ter je v nevarnosti, da ji še majhno bajto vzamejo. — Oglasite se pri župnem uradu v Boštanju.

† Marija Klinar

Pri svojem sinu g. dr. Tomažu Klinarju, stolnem kanoniku in stolnem župniku v Ljubljani. Pred škofijo št. 12, je oni petek jutraj ob 5 umrla blaga gospa Marija Klinar, dobra Martinčeva mama in Plavškega rojca pri Jesenicah. Odlila je v večnost močna žena in junaška mati, ki je vse svoje življenje posvetila sreči svojih v ljubezni božji in v strahu božjem vzgojenih otrok. Pokopnica je bila rojena 1. 1861 in dobro krščanske družine na Hrastici pri Jesenicah. Naj počiva v miru Založnikom pa globoko sozljaj!

Kranj. Sestanek županov kranjskega okraja se je vrnil ta teden v mestni občinski posvetovalnici v Kranju, ki se ga je udeležilo 14 županov. Sestanek je vodil predsednik pododbora županske zveze za kranjski okraj Umnik Janes iz Benčurja. Na sestanku je poročal dr. Kukman iz Ljubljane. Revizor in tajnik županske zveze Lesar pa je poročal o občinski trošarini na pijačo, ki se je nameravala ukiniti, toda sedaj bo ostala. Razpravljalo se je tudi o odredbah, ki se tičejo napadov iz zraka.

Prežganje pri Litiji. Dobili bomo domačo pošto s sedežem v Prežganju, kar nas bo s svetom bolj zblížalo. To pridobitev samo pozdravljamo, ker vemo kakšno so ugodnosti združene z redno vsakdanjo pošto. Do sedaj smo bili v zelo neugodnih poštinih razmerah. Sedaj se nam je pa le posrečilo prepričati pristojno oblast, da so naše zahteve po stalni in vsakdanji pošti upravičene, saj prav tako plačujemo davke in iste poštne pristojbine kot oni po mestih, ki imajo vsakdanjo dostavo pošte na dom. Da bo na naši pošti dovolj prometa, je ugotovila državna pošta v Litiji. Na

posredovanje naših poslancev in senatorjev nam je sedaj od poštnega ministrstva podeljena samostojna pošta s sedežem na Prežganju. Vsak uviden človek mora to pridobitev odobravati in tistim, ki so se zanjo trudili, biti hvaležen. Za poštni urad imamo pripravljen primeren, lep, varen in zelo priročen lokal tik občinskega in župnega urada. Naše katoliško časopisje, na katerega edinega je ljudstvo naročeno, bo v bodoče redno prihajalo naročnikom v roke in bo preskrbljeno, da ga bodo dobivali na dom, da se ne dogodi več, da bi naročniki ostali brez čitave kakor letošnje velikonočne praznike, ko smo morali sami posekati, da smo dobili Domoljuba iz pošte v Litiji, ker ga nam pošta ni dostavila.

Cerkje pri Kranju. Te dni je v Pšenični polici umrl Janes Bučar, bivši dolgoletni občinski odbornik in svetovalec. Dočakal je starost 79 let. Bil je ustanovni član Prosvetnega društva, v katerem se je več let udeleževal. V njegovo hišo že dolgo vrsto let prihaja naš list. — Na Spodnjem Brniku je odšel v večnost 75 letni Jereb Jože, znani Tišlarjev oče. Tudi ta mož je bil vsa medvojna leta občinski odbornik in svetovalec. Od treh sinov živi še sin Peter, ki je notar v Radečah pri Zidanem mostu. Stalni obiskovalec mu je bil naš list. — Bog daj umrlima večni mir in pokoj!

Radovljica. Kakor vsako leto, tako je tudi letos katoliška mladina v Radovljici praznovala sv. Jožefa. Naši fantje in dekleta so priridili krasno akademijo. Udeležilo se je te prireditve veliko število ljudi, med odličniki smo opazili tudi okrajnega glavarja g. dr. Vrečarja, bivšega narodnega poslanca g. dr. Šmajda, dekana ž. g. Faturja in druge. Spored akademije je bil zelo pester in posrečeno izbran, za kar je tudi naša mladina bila deležna navdušenega priznanja. Kakor je bilo razvidno iz uspeha te akademije, naša mladina v Radovljici ne počiva, ampak pridno dela v svojem domu. V njeni sredi je nekaj prav izvrstnih telovadcev med starejšimi člani, seveda ne zaostajajo za njimi naši mladi.

Jesenice. Pretekli dni je umrla na Jesenicah zasebnica Minca Tancerjeva, ki je pela 64 let na jeseniškem koru. Po svoji skromnosti in prijaznosti je bila splošno poznana. Na zadnji poti jo je spremljalo veliko število članic Marijine družbe z zastavo, cerkveni pevski zbor pa je svoji dolgoletni članici zapel v slovo. N. p. v m.

Kranj. Težka nesreča se je pripetila ta teden na Savskem mostu v Kranju. Ivan Kralj, star 80 let, po poklicu pekovski pomočnik pri pekarni

fu zaprl v klet. Potem je odšel. Kmalu potem je v hiši nastal požar. V zadnjem trenutku največje nevarnosti je mala sestra obeh dečkov odšla v klet, da bi od tam nekaj odnesla. V svojo presenečenje je našla tu svoja zvezana brata. Hitro ju je razvezala in ju je tako rešila strašne smrti.

Najkrajša vojna. Ob začetku petega meseca španske državljanske vojne so se spomnili angleški listi na to, da je najkrajša dosedanja vojna bila pred 40. leti. V avgustu 1. 1896 je sultan samsibaraki napovedal angleškemu kralju vojno. Nato je angleška križarka, ki se je mudila v bližini Sansibarja, nemudoma začela streljati na sultanova palača in je vrhu tega potopila edino samsibariko vojno ladjo. Točno 37 minut po vojni napovedi, je sultan pobegnil iz palače in našel se je pojavila bela zastava. Tako kratke vojne ni bilo nikoli, ne.

Ptice rajčice. V domovini teh krasnih ptic, v Novi Gvineji streljajo domačini iste jutraj ob sončnem vzhodu, in sicer s svojimi loki, ne pa s puškami.

in Liker osem. — Vendar se je premagal ter »odredil odmora«.

Med možakarji je zavračalo, v veži so se ljudje razmajali. Indof je sunil Firarjevega Ceneta, ki je držal s Polancem. Slišala se je stara Neža, ki je premetavala v slepem oknu birje in zagovode. »Vse je navzkriž!« — Po odmoru so zopet metali listke v klobuk. Vsem se je videlo, kako napeto čakajo.

Ko sta Smodin in Benko stresla listke, si je Polanc obrisal pot, Videc je stegnil vrat. V veži so ljudje stopali na prste; videl si gorečo cigareto, ki jo je Polde dvigal nad glavo. Cigareto je ves vznemirjen prižgal že tretjič. »Kako mečkajete!« Polanc je gledal listke ter nezavedno tlačil osnjali predpasnik skozi luknjo v telovniku. Danes si je umil roke, da ni umazal, s predpasnikom je pa le prišel, ker da »zastopa delavce, bajtarje in obrtnike«. Drugim je ugasnila cigareta, samo Grm je pihal predse ter pljuval na tla, kakor bi hotel koga vtopiti. Madidelj je vlekel svojo sivo brado, ki je bila rumena od pipe in tobaka.

V sobi se je čutil smrad po kravah, ki so jih štrigljali, škornjev se je držala še zemlja, nekdo je bil stopil v govno. V dimu se je motno videlo v sobi in iz kuhinje se je slišala Neža. »Dedel vse nasmetijo. Saj nismo v hlevu. Zakaj pa gledate?« je nahrulila Polde. »Niti ogibati se ni mogoče, takšno je.« Nekdo je vpil, da se gredo za župana. »Tako, ali se ne pase? Saj je vseeno!« In čez čas si spet ališali: »Vse bo župan povedal ali Polde. — Niti prašičem ni mogoče dati!« Otava, ki jo je jemala hladno iz kotla, je ostro zadisala. »In do oblode ne morem, toliko vas je. Kako naj pridem do otrobov?« se je jezila, ko so se stiskali pred veliko omaro, ki je bila vzdana, da je bilo več prostora. »Kako smrdijo in kako so kisli!« je nekemu odgovarjala.

V sobi so šteli listke. Slišal se je šepet, nato je zavlada velika tišina. Vidmar je vstal; na njegovem licu je vstal porogljiv nasmeš. Brus je sled in ves izgubljen sedel za mizo; pero mu je padlo iz roke in cigareta mu je zdrknila na pepelnik; modrikasti dim je šilil proti njemu. Kakor da mu je utež padla na misli. Strmel je predse ter bil negiben.

»Župan je Liker; ima trinajst glasov, Polanc jih ima deset, trije listki so prazni.«

»Koliko jih je praznih?« je vprašal Madidelj.

»Trije!« mu je zatrdil na uho Benko.

»Saj nisem gluhi!«

»Zdaj nimamo župana na Dolu,« je rekel Rupar.

»Cerkve imajo in zdaj še župana!«

»Tisti pes je krivi!« je zagodrnjal Polanc ter spustil usnjati predpasnik. Grm je pljunil čez mizo.

»Kakor ste želeli!« je rekel Rupar.

XLVI.

Novi župan in še mnoge drugega.

Da je na Otlici župan. Na Otlici Da bo nova metla. Da je Liker raztrgal papir, da Meta ne pojde. Da je že rekel Brus, če hoče ostati, da mu ne morejo plačati več ko petnajst kron. Da ga ne bo nihče pregnjal, samo občina ne more več, toliko je stroškov, ker morajo varčevati za organista. Da ga sicer še nimajo, ampak kadar bo.

»Zdaj se Stefan uči; ko bo znal, bo pa organist. Da se ne bodo drli na koru, kakor bi segnal pijance.« Luka je bil to izvedel ter se napil. »Da bo še en pijanec več. Če pa Liker prej umre, mu zavalim kamen na glavo. Prav velik kamen iz Čukovega zida, da bo vedel!«

Ko je to uredila, je zahtevala izkazati, če jo si je namreč in po potrebi večkrat gasila, ko je jedla čez tiste dni v postelji. Izkazala je, kar je tudi resnično, da je bila takrat v vročini pri Tuharju-begovem sedlu. Zdrav se ji je zelo dobro, dejavnost nekoliko hujša, tako je jedla, zadovoljna se čuti na to neprijetno izkušnjo.

na Selo pri Radohovi vasi, kjer jim je vodstvo velikega Saverjevega posestva radovolje razkazalo zanimivo čistilnico za deteljo in lucerno, vzorno gojeno živinorejo, silose, vrt in cvetličarno. Potem pa so se odpeljale še na Catež. Ker jim je pa božjo pot na Zaplaz zamedlo, so se končno podale še na Malo Loko in si ondi ogledale vse zanimivosti ondote gospodinjske šole. Tako je bil izlet res poučen za tečajnice. Ko bo pa tečaj zaključen, bomo pa imeli tudi mi priliko pogledati, kaj so se naša dekleta v tem času naučila. To bo namreč pokazala razstava, ki jo bodo pripravila dekleta z binkošti in na katero že zdaj opozarjamo vso vrtniško javnost.

Radovljica. Ugledno družino krojaškega mojstra Grimšičarja iz Radovljice je zadela ta teden huda izguba. Umrli ji je 14 letni sin Alojzij, ki je bil zelo priden in nadarjen dijak kranjske gimnazije. Dnevna vožnja v Kranj ga ni pokvarila, znal se je izogniti vsaki slabi družbi. Poleg domače hiše, cerkve in šole je posebej rad zahajal v Prosvetni dom, kjer se je pridno vadil in se pripravil za nastope. Pogreba prezgodaj umrlega fantja se je udeležilo zelo veliko ljudi. Domači člani FO so ob kratki dva dni držali častno stražo in ga spremlili na njegovi zadnji poti z orlovsko zastavo. Društveni zbor mu je zapel v slovo tri žalostinke, od odprtega groba sta se poslovila v lepih besedah zastopnika dijaškega društva »Razor« in FO. Dragi Lojze, počivaj v miru in večna luč naj ti svetil. Hudo prizadeti družini naše sožalje!

St. Gotard pri Trojanah. Dne 29. marca smo položili k večnemu počitku najstarejšega laran Tomaža Kralja starega »Grebinarja«. Rojen je bil leta 1842 in tako je učakal redko starost 98 let. Veselil se je, da bo spet lahko na veliki četrtki pristopil k enajsterim starcom pa ga je bolezen priklenila na posteljo. Velikokrat je sam dejal: »Smrt je name

čisto pozabila, ker je ni in ni.« Vsak dan je molil za srečno zadnjo uro in je res previden s svetimi zakramenti v Gospodu zaspal. Naj v miru počiva!

St. Peter pri Novem mestu. Zimo smo prebili in spet kliče toplo sonce cvetje in zelenje na dan. Skrb nas navdaja, kaj bo s semenskim krompirjem, ker ga mora vsak gospodar kupovati za seme. Krompirja bi sicer mogli kupiti, toda denarja ni pri naših ljudeh. Hvaležni smo banskni upravi, da nam je naklonila v to svrhu podporo, ter enako smo tudi hvaležni skrbnemu vodstvu naše občine, da nam je izposlovala podporo. Režaj je že povečini dokončal s svojim delom po vinogradih, sedaj so se začela druga vinogradniška dela. Vina je polno po naših kleteh, toda kupcev ni. Vinogradnikov se polasča resna skrb, od kod naj dobijo sredstva, da krijejo stroške za obdelovanje, davke itd. — Na dan 1. marca je neki zlobnež zažgal nov skedenj posestniku Udoviču Antonu iz St. Petra, na predvečer praznika sv. Jožeta pa je nekdo zažgal stanovanjsko hišo in poslopje delavcu Gregorčiču Jožetu s Trške gore. Oba imata občutno gospodarsko škodo. — Dne 8. marca je na Dobovem umrla dobra gospodinja Franciška Ucmán. Večni ji mir. — Prosvetno društvo je na tiho nedeljo priredilo skioptično predavanje o krajih Kristusovega trpljenja. Podobnih predavanj si še želimo. — Fantovski odsek in deklški krožek sta priredila na belo nedeljo akademijo v Domu.

Črnača. Fantovski odsek in Deklški krožek na Črnačah priredita v nedeljo, dne 7. aprila t. l., ob 3 popoldne in ob 8 zvečer svojo III. akademijo s pestrnim sporedom.

POMLAD -Ite se ob pogledu na lepo negovan vrt! — V to svrhu vam nudi vse potrebno orodje: drevesne in trtne škarije, cepilne nože, brizgalne za drevje in cvetje, zalivalke, kosilnice za ručo, žico, mreže, va pesek, žične mreže za ograje, razpršilce, motike, lopate, železne grablje, gumijevе cevi, samokolnice itd. **Zelexnina**

Fr. STUPICA, Ljubljana
GOSPODSTVA 1

**Mati je
mislila, da
je Aničina
obleka
bela**

**... dokler je ni primerjala z Bertino
Radion belo obleko!**

Da li tudi drugi ljudje vidijo ta razloček? To bi bilo zelo neprijetno! Saj se vendar tudi ona ni bala truda pri pranju. Ne, uspeh pranja je odvisen od pralnega sredstva. Če perete z Radionom bo Vaše perilo brezhibno in bleščečo čisto, ker Radion odstrani vso nesnago. Pri kuhanju v učinkoviti pa vendar blagi raztopini Radiona se namreč tvori kisik, ki skupaj s peno mila struji skozi tkanino in odpravi temeljito tudi zadnjo sled nesnage. Perilo bo popolnoma in brez primere belo -- Radion belo.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline

in se je držal starih kmečkih navad. Bil je zelo prikljubljen v vsej fari in poznan daleč na okoli. Na zadnji poti ga je spremlilo zelo veliko šaranov, številni njegovi prijatelji in znanci. N. p. v. m.

Radio Ljubljana

Cetrtek, 4. aprila: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12.00 Plošče. 13.00 Napovedi. 13.02 Sramel »Štirje fantje«. 14.00 Poročila. 18.00 Radijski orkester. 18.40 Slovensčina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 19.50 Deset minut zabave. 20.00 Pevski zbor »Slavce«. 20.45 Plošče, glasba. 22.00 Napovedi, poročila. 22.15 V oddih igra radio orkester. — Petek, 5. aprila: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 11.00 Solška ura: Kramljanje z mladino (Miroslav Zor). 12.00 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13.00 Napovedi. 13.02 Koncert radio orkestra. 14.00 Poročila. 18.00 Zenska ura: Delo slovenske žene za narod (Mira Engelmann). 18.20 Plošče. 18.40 Slovensčina (dr. Stanko Leben). 19.00 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 19.50 O Kureščku (Stefan Farkaš). 20.00 Prenos iz Belgrada: Simf. koncert. 21.15 Samospevi in dvospevi (Diagica Sokova in Stelka Korenčanova s spremljavo klavirja). 22.00 Napovedi, poročila. 22.15 Radijski orkester. — Sobota, 6. aprila: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12.00 Plošče. 13.00 Napovedi. 13.02 Plošče. 14.00 Poročila. 17.00 Otroška ura: a) Slovenske pripovedke in pravljice bere Milena Boltar-Ukmar; b) Pavlina

na Turškem; lutkovna igra v 3. dejanjih, priredil Niko Kuret. 17.50 Pregled sporeda. 18.00 Za delopust igra radio orkester. 18.40 Samopomoč ob letalskih napadih v okviru hišne zaštite (mž. Fr. Dolenc). 19.00 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 20.00 Zunanje politični pregled (dr. A. Kuhar). 20.30 Oprostite velenjenji... En dan iz življenja kronskega upokojenca Peregrina Pajka. 22.00 Napovedi, poročila. 22.15 Radijski orkester. — Nedelja, 7. aprila: 8 Jutranji pozdrav. 8.15 Prenos bogoslužja iz franc. cerkve. 8.45 Verski govor (dr. Ovidio Rant). 9.00 Napovedi, poročila. 9.15 Ruski sekstet. 10.00 Pravi obraz Indije. 10.20 Koncert vojaške godbe 40. pp. Triglavskega. 12.00 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13.00 Napovedi. 13.02 Radijski orkester. 16.30 Vera in vzgoja ZFO. 17.00 Nac. ura: Gospodarska navodila in tržna poročila. 17.30 Kvariet mandolin. 19.00 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 20.00 V domačem veselju (radio orkester). 21.30 Plošče. 22.00 Napovedi, poročila. 22.15 Samospevi Steljanije Vuk Frankovske. — Ponedeljek, 8. aprila: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12.00 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13.00 Napovedi. 13.02 Opoldanski koncert radio orkestra. 14.00 Poročila. 18.00 Harmoniko igra Milan Stanec. 18.40 Dušeslovne prvine gospodarstva (dr. France Veber). 19.00 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 19.50 Deset minut zabave. 20.00 Plošče. 20.15 Friedrich Schiller: Viljem Tell, igra v 3. dejanjih po Fr. Cegnarjevem prevodu priredil Fr. Koblar. 22.00 Napovedi, poročila. 22.15 Radijski orkester. — Sreda, 10. aprila: 7 Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Plošče. 12.00 Plošče. 12.30 Poročila, objave. 13.00 Napovedi. 13.02 Plošče. 14.00 Poročila. 18.00 Istrska narodna glasba. 18.40 Naši poljedelski delavci (Rudolf Smersu). 19.00 Napovedi, poročila. 19.20 Nac. ura. 19.40 Objave. 19.50 Pomlad v naravi (dr. Maks Vraber). 20.00 Violinski koncert g. prof. Jana Slaisa. 20.45 Plošče. 21.15 Pevski zbor Krakovo-Trnovo. 22.00 Napovedi, poročila. 22.15 Dvospevi.

† Dekan Jožef Vintar

Pozno je prišla izra meje vest, da so na veliki petek, 22. marca, pokopali gospoda Jožefa Vintarja, dekana in župnika v Smihelu pri Pišberku.

Bil je zvest pastir svojim vernikom. Preživel je težke dni na svoji župniji, najtežje v popliscitni dobi.

Zadnje desetletje je že zelo težko opravljal svojo naporno službo, saj je 19. februarja letos vstopil že v 77. leto življenja in želel si je upravičeno zaslužnega pokoja. Videl je, kako manjka slovenskih duhovnikov na Koroskem, pa je ostal in vtrajal res junaško na svojem mestu, vedno buden varuh dušam, ki so mu bile izročene.

Bil je velik ljubitelj slovenske pesmi in dober tenorist. Kjer je bil on, se je oglasila pesem. Sam morda ni vedel, koliko sonca je nosil seboj in kako radodarno je njegovo toploto izlival v duše svojih bližnjih. Upamo, da je že uvrščen med nebeški zbor.

Toda jedla je varčno, da bi zadostovalo do Hreptjova. Potem pa ji je začel takoj spanec z nedolgovito silo zapirati oči, toda brž ko je konjsko gibanje ni več ogrevalo, jo je objel občuten mraz. Noge je imela popolnoma odrovenele; tudi je čutila neizmerno utrujenost v vsem telesu, zlasti v križu in rokah, ki si jih je bila pretegnila v boju z Azijo. Ohlala jo je velika slabost in oči so se ji zaprle.

Cez trenutek pa jih je po silil odprla.

»Ne, podnevi, ko bom jahala, bom spala,« je pomislila, »zakaj, če zdaj zaspi, zmrzne...«

Vendar pa so se ji misli motale čimdalje bolj ali prehajale druga v drugo in ji stavile pred oči neurejene slike, v katerih so se pušča, beg in pogon, Azija, mali vitez, Evica in zadnji dogodki v polnu mekali med seboj. Vse to je bežalo nekam naprej, kakor beži val, gnan od vetra, in ona, Baša, je bežala z njim vred, brez strahu, brez radosti, kakor bi se bila dogovorila. Azija kakor bi jo gonil, a se je istočasno z njo razgovarjal in skrbel za konje: gospod Zagloba se je jezil, da se večerja shladi, Mihael je kazal pot in Evica se je vozila v sanjah za njimi in jedla dateljne.

Potem so se te osebe vedno bolj zastirale, kakor bi jih bil začel zakrivati meglen zastor ali mrak — in polagoma izginalje; ostala je samo neka čudna tema. Čeprav je namreč pogled sploh ni prodiral, je bila vendar, se ji je zdelo, puščobna in je šla neizmerno daleč... Širila se je povsod, objela potem Bašino glavo in zabrisala v njej vse prikazni, vse misli, kakor gasi plj vnetja ponoči na odprtem zraku goreče plamenice.

Baša je zaspala. K sreči pa jo je zbudil nenavaden hrup, preden ji je mogel mrak strditi kri v žilah. Konja sta se nenadoma skušala iztrgati: očito se je godilo v pušči nekaj nenavadnega.

V trenutku se je Baša zavedela, zgrabila Azijino mušketo, se sklonila na konju in začela s vsem pogumom in razprtimi nosnicami prisluškovati. Bila je take vrste človek, da je vsaka ne-

varnost precej, kakor bi trenil, vzbudila v njej čuječnost, pozornost in pripravljenost za obrambo.

Toda v tem primeru se je takoj pomirila, ko je bolj natanko prisluhnila. Glasovi, ki so jo zbudili, so bili kruljenje divjih prašičev. Bodisi, da so se prašiči spravljali nad pujske, bodisi da so se mrljasi začeli klati za samice: mahoma se je oglasila vsa pušča. Ta hrup se je brez dvoma vršil precej daleč, toda sredi nočne tišine, ko je vse spalo, se je zdel tako blizu, da je Baša slišala ne samo kruljenje in cviljenje, ampak tudi glasno piskanje silovitih dihačjih nozdrvi. Nenadoma se je razleglo pokanje, lomstenje in prasketanje komekega se dražja in vsa čreda, za Bašo sicer nevidna, je dirjala v bližini mimo in utonila v globinah pušče.

V tisti nepopolnopravi Baši pa se je kljub njenemu strašnemu položaju v trenutku zbudila lovska žilica in bilo ji je žal, da ni videla mimo dirajoče črede.

»Človek bi jo nekoliko opazoval,« je rekla sama pri sebi, »toda to ni nič! Ko bom tako jezdila po gozdovih, gotovo še kaj zagledam...«

In šele po tem premišljevanju se je spomnila, da je boljše, če nič ne vidi, ampak kar najhitreje beži, in ubrala je pot naprej.

Ni mogla dalje stati tudi zaradi tega, ker jo je prešinjal vedno hušji mraz, gibanje na konju pa jo je precej grelo in razmeroma malo utrujalo. Konja, ki sta mogla utrgati le nekoliko mahu in zmizle trave, sta zato šla zelo nerada in s sklonjeno glavo. Ivje jima je med odmorom pokrilo boke in zdelo se je, da komaj vlečeta noge za seboj. Saj sta šla od opoldanskega krmljenja dalje skoraj brez oddiha.

Ko je Baša prejahala poljano, se je, upirajoč oči v velik: voz na nebu, potopila v puščo, ki sicer ni bila zelo gosta, pač pa hribovita in presekana z ozkimi grapami. Tudi se je stemnilo, ne samo zaradi sence, ki so jo metala košata drevesa, ampak tudi zaradi tega, ker se je dvignila megla od zemlje in zakrila zvezde. Treba je bilo jahati na

stepto. Edinole po grapah je mogla Baša nekoliko spoznati, da se pomika v pravi smeri, ker je vedela, da se vlečejo vse od vzhoda proti Dnestru; če torej vedno nove preseke, hiti neprestano proti severu. Vendar se je domislila, da ji vedno preti, ali da se preveč oddalji od Dnestra, ali pa se mu preveč približa. Eno kakor drugo je moglo biti zanj nevarno, zakaj v prvem primeru bi morala napraviti ogromno pot, v nasprotnem pa bi lahko zadela na Jampol in tam padla v sovražne roke.

Seveda, ali je bila še pred Jampolom ali ravno na njegovi višini ali pa ga je že celo pustila za seboj, o tem ni imela najmanjšega pojma.

»Prej bom vedela, kdaj pojdem mimo Mohilova,« si je dejala, »zakaj ta leži v veliki Grapi, ki se na daleč razteza; morda jo spoznam.«

Potem je pogledala v nebo in mislila dalje:

»Bog daj, da pridem vsaj za Mohilov, zakaj tam se začneja že Mihaelovo gospodovanje, tam me nič več ne prestraši...«

Medtem je postala noč še temnejša. K sreči so bila tukaj gozdna tla že pokrita s snegom, tako da ji je bilo spričo njegove beline mogoče razločevati temna debela dreves in nižje veje in se jih ogibati. Zato pa je morala Baša jahati počasneje; posledica tega pa je bila, da ji je začel znova legati na dušo strah pred nečisto silo, ki je v začetku noči povzročil, da ji je zastajala kri v žilah.

»Če zagledam svetlo oko nizko,« si je preplašena dejala, »nič zato, volk bo; če pa v višini človeka...«

In v tem trenutku je glasno kriknila:

»V imenu Očeta in Sina!...«

Zakaj bodisi da je bilo slepilo, bodisi da je uharica sedela na veji, Baša je določno zagledala dvojico svetlih oči v višini človeka.

Od strahu se ji je stemnilo pred očmi, ko pa je zopet spregledala, ni bilo nič več videti, samo nekak šum so je slišal med vejami in srce ji je bilo v prsih tako glasno, kakor bi jih hotelo raznesti.

Nadaljevanje prihodnjik.)

V NAJNOVEJŠIH VZORCIH
V NAJVEČJI IZBIRI
V NAJBOLJŠI KAKOVOSTI
IN PO NAJNIŽJIH CENAH

CENIK ZASTONJ

NAJVEČJA DOMAČA TRGOV-
SKA HIŠA V JUGOSLAVIJI

Sternbecki
CELJE 19

PORCELAN, STEKLO
URE, HARMONIKE, KOLESJA, TORBICE, FOTO APARATE, KOVČE, NAHRBTNIKE

Dopisi

Olčevnik nad Kranjem. Malokdaj se oglašimo z našega vabečega grička. Danes pa vabimo na Materni dan, ki ga prireja naš Dekliški krožek v nedeljo 7. aprila ob 3 popoldne v dvorani Prosvetnega doma. Spored je zelo posrečeno izbran in pester.

Školja Loka. Pretekli teden se je vršil občni zbor JRZ za občino Školjo Loko, ki se ga je udeležilo prav lepo število naših pristavev. Na občni zbor je prišel minister in senator g. dr. Kulovec iz Ljubljane, banski svetnik g. Planina Lovro, domači župan g. Zihert Matevž in drugi. Občni zbor je vodil dr. Ivan Hubad, ki je predsednik krajevnega odbora. O političnem položaju je poročal g. minister in senator Kulovec. Po poročilih odbornikov je prešel predsednik na volitve. Pri volitvah je bil ponovno izvoljen ves stari odbor s predsednikom dr. Hubadom na čelu.

Komenda. V nedeljo, 7. aprila t. l., bo ob pol 4 popoldne v domu v Komendi zgodovinska igra s peljem v petih dejanjih »Kruči«. Igrali jo bodo igralci prosvetnega društva iz Mengša. Igra je zelo lepa. Fridge pogledati!

Bele vode. Tukaj je, previden s sv. zakramenti umrl v velikem tednu najstarejši faran 85 letni Mihael Gavtnik p. d. Vrtičnik. Rajni je bil mož odločnega verskega mišljenja. V njegovo hišo prihajajo samo katoliški listi, med katerimi je seveda tudi »Domoljub«. Rajni se je mnogo udeleževal na gospodarskem in cerkvenem polju. Bil je živino — zdrav-

nik — samouk in je mnogim bil v veliko pomoč. Največo skrb je posvečal romarski cerkvi Sv. Križa, ki ji je bil ključar mnogo let. Priča je še tudi nekaterih tudežev, ki so se dogodili v tej cerkvi in je o njih vsakemu pripovedoval. Kako je bil priljubljen, je pokazal pogreb. Domači župnik se je lepo poslovil od njega in orisal njegove zasluge za cerkev. Bodi umrlemu zemljica lahka!

Ribno pri Bledu. Na belo nedeljo se je pri nas izvršila zaobljuba mladcev. Bilo jih je sedem, ki so spretni telovadci ter odločni borci za Boga, narod in svojo domovino. Drugi jim bodo sledili ter tako množili število članov Fantovekega oddelka v Ribnem. Naše dobre fante je prišlo pozdravit razen domačih tudi mnogo Radovličanov, od katerih so nekateri izvajali prav težke in umetne telovadne vaje. Lepa hvala in Bog živi bratci!

Dragatuh. Uradniško osebje železniške sekcije za gradnjo železnice se seli iz Črnomlja k nam in v nekaj dneh se bo delo na široko odprlo. Tudi regulacijska dela na Turuščici se bodo nadaljevala. Obeta se dela dovolj. — Tudi za napredek se zanimamo. Pripravlja se gradnja gasilskega doma, kar je vse lepo. Samo pri tem ni edinstvo. Velika večina nas je mnenja, da nadomestimo najprej ročno brizgalno z motorno; najprej moderno gasilsko orodje, potem šele kaj drugega. Zato je treba premisleka, da se ne prenačimo.

Sv. Andraž v Malozah. Dne 15. marca je udarila strela v kapelo sv. Urbana v Škorošnjaku. Zunaj in znotraj je napravila precej škode. — V predolgi zimi je tudi zmanjkalo krme za živino. — Imamo še polne kleti vina, denarja pa nič, da bi si lahko kupili živil. — Po naših lepih goricah se je sedaj že začelo delo; starejši režejo, otroci pobirajo rože, nekateri so že začeli kopati. — Zastopnik časopisja se vedno zbira naročnike za »Slovenca«, »Domoljuba«, »Slov. gospodarja« itd. Naj ne bo hiše v katero ne bi zahajal vsaj en katoliški list! Naročajte pa tudi »Mohorjeve« knjige! — V ptujski bolnišnici je izdihnila svojo dušo Petrovič Marija roj. Kozel iz Vel. Varnice. Istotam je umrl prevzitar, vdovec Šmigoc Franc. Bil je dober gospodar. Naj počivata v miru!

Vučjagomila (Prekmurje). Pred kakimi tremi leti je bil »Domoljub« pri nas v Prekmurju skoraj popolnoma nepoznan list. Sedaj pa imamo svojega časopisnega zastopnika, g. Horvata Franca v Bogojini, ki je dosegel, da je naš list, najboljši

katoliški tednik, tudi v naših krajih že zelo razširjen in poznan. Letos pa se je celo sreča našim naročnikom in mu podelila pri zadnjem žrebanju »Domoljubovo« nagrado. In ker Prekmurci nismo nevoščljivi, se radi nekaterih obdarovancev veselimo vsi.

Šmarje. Jožeta Smarja je na praznik sv. Jožeta, ko je obhajal svoj 73. god, za vedno zatisnil svoje trudne oči. Zapisal je ženo Marijo in devet dobro preskrbljenih in strogo v katoliškem duhu vzgojenih otrok, izmed katerih je ena hči redovnica. Sam je bil vedno zgleden in odločen katoličan. Bil je dolga desetletja naročnik

vseh katoliških listov, vnet član apostolstva mož, lep zgled svojim otrokom in vsem, ki so ga poznali. Kako priljubljen je bil pokojni pri svojih faranih, je pričal pogreb, ki je pokazal globoko spoštovanje in izredno naklonjenost njegovih tovarišev, župana in občinskih odbornikov, saj je bil sam zadnja leta ugleden odbornik. Zapustil nam je svetel zgled odločnosti in globoko vernega katoliškega moža in očeta.

Ali se hočete
svojega

revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepih, otekli udje, ukrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in ščipanje po raznih delih telesa, pa tudi slabost oči so čisto posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kislino razkrajajoče, izmenno snovi in izločevanje, pospešujoče
DOMAČE ZDRAVLJENJE S PIJAČO, ki se na umelen način povsem naravno sestavlja iz nekega blagodejnega zdravilnega vrelca, ki ga je dobrotljiva mati narava darovala bolnim ljudem.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih vseh državah obstoječih skladšč povsem zastonj in francozno poučno razpravo. Sami se boste uverili o neškodljivosti tega sredstva in njegovem naglem delovanju. — Poštno zbiralno mesto:

ERNST PASTERNAK, BERLIN S. O.

Michaelkirchplatz 13, Abt. H. 284.

